НАРОДНИЙ

КАТЕХІЗМ

Католицької Релїгії

з образками

Потверджений і Виданий
ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИМ ЕПИСКОПСЬКИМ ОРДИНАРІЯТОМ.

Ціна опр. примірника 25 центів.

ВІННІПЕГ.
З Друкарні Канадийського Русина, 590 Прічард Евню.

НАРОДНИЙ

КАТЕХІЗМ

Католицької Релїгії

З ОБРАЗКАМИ

Потверджений і Виданий
Греко-Католицьким Епископським Ординаріятом.

ВІННЇПЕҐ

З Друкарнї Канадийського Русина, 590 Прічард Аве.

Ч. Орд. 14. 17.

"Народний Катехізм католицької релїґії з образками", зложений о. Др. І. Перепелицею не має нїчого противного католицькій вірі, длятого єго потверджаємо і позволяємо друкувати. З огляду, що між нашим народом в Канадї є поширених много катехізмів фалшивих, припоручаємо, що руських греко-католицьких дїтий має ся учити релїґії лише зі сего Нами потвердженого "Народного Катехізму".

Вінніпеґ, 16. лютого, 1917.

†НИКИТА ЕПП.

(Передрук заборонений)

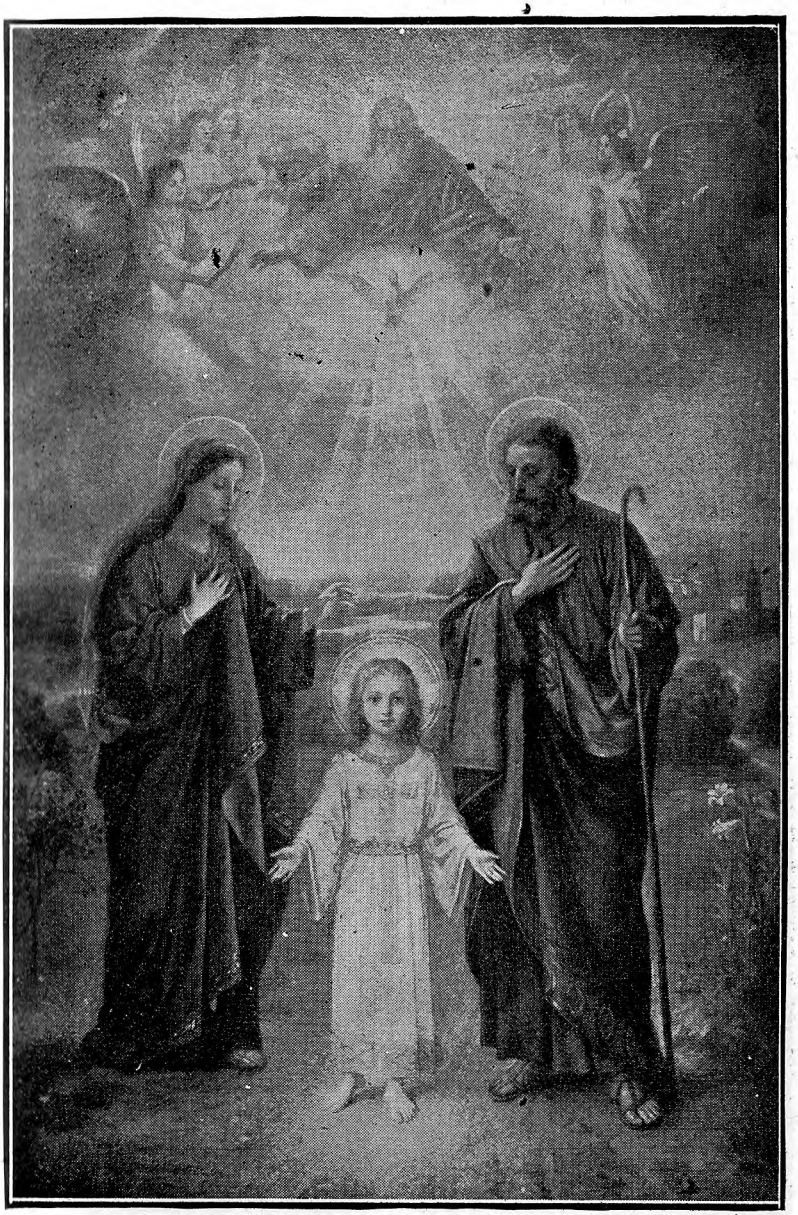

Сьвята Родина і Пресьвята Тройця.

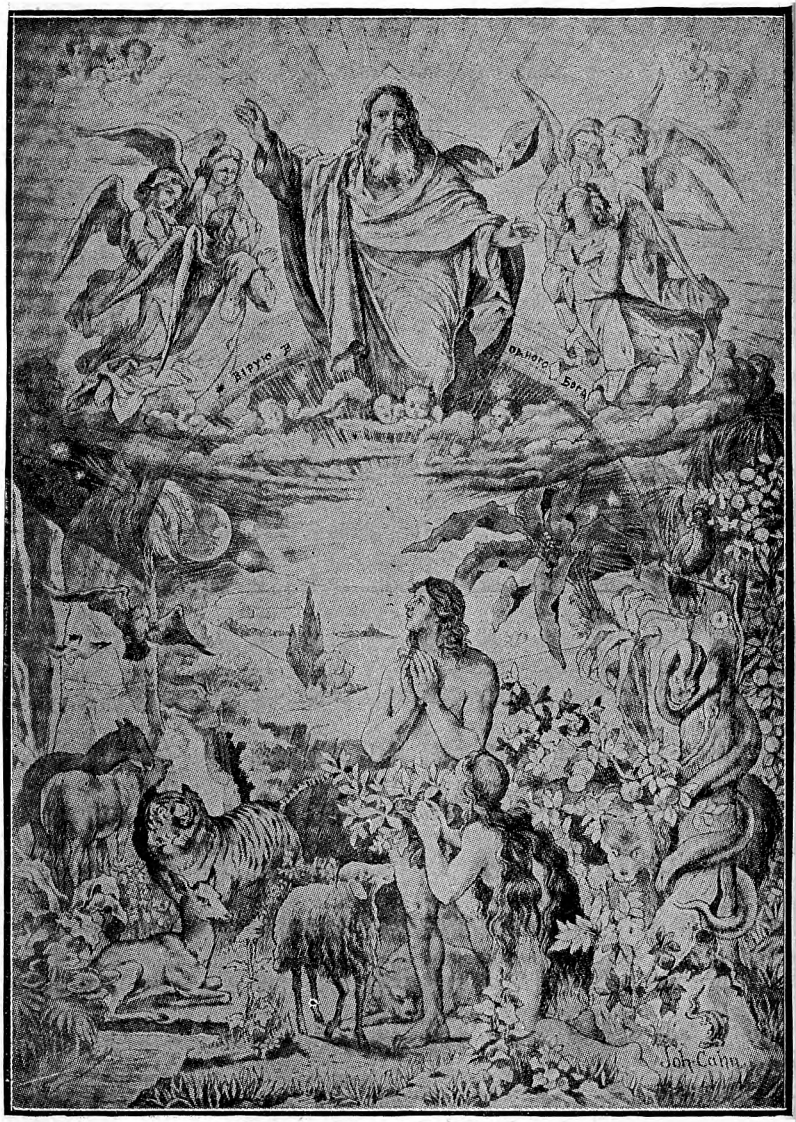

Сотворенє сьвіта і чоловіка.

Введенє.

1. Хто сотворив нас і цїлий сьвіт?
Господь Бог сотворив нас і цїлий сьвіт.

2. З чого сотворив Господь Бог цїлий сьвіт?
Господь Бог сотворив сьвіт з нїчого.

3. Як сотворив Бог сьвіт?
Бог сотворив сьвіт своїм всемогучим словом: "нехай стане ся!"

4. На що сотворив нас Бог?
Нас сотворив Бог на те, щоби ми його пізнавали, його любили, йому служили і за то заслужили собі на небо.

5. Що то значить служити Богу?
Богу служити, значить виповняти його сьвяту волю.

6. Щож хоче Бог, щоби ми виповняли?
Бог хоче, щоби ми: 1. вірили у всьо, що Він об-явив і Церква католицька учить вірити; 2. виповняли заповіди; 3. приймали сьвяті тайни; 4. молили ся.

ЧАСТЬ ПЕРША.

Наука о Католицькій Вірі.

РОЗДІЛ І.

1. ЩО МАЄМО ВІРИТИ.

1. Що значить: вірити?

Вірити значить приймати за правду всьо, що Бог обявив і сьвята Католицька Церков подає до віруваня.

2. Котрі правди повинні ми передівсїм знати і вірити?

Ми повинні передівсїм знати і вірити в шість правд віри, а то:

1. Що єсть один Бог;
2. Що Бог єсть справедливий судія, що за добре нагороджує, а карає за зле;
3. Що є три Особи Божі: Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Сьвятий;
4. Що друга особа Син Божий, став ся чоловіком і умер на хрестї для нашого спасеня;
5. Що душа людська є безсмертна;
6. Що ласка Божа є до спасеня конечно потрібна.

3. Що повинні ми знати ще крім шести головних правд?

Крім шести головних правд віри повинні ми знати: 1. Символ віри; 2. Господню молитву: Отче наш і Ангельський привіт: Богородице Дїво; 3. десять заповідий Божих і заповіди церковні; 4. сїм сьвятих тайн; 5 найсьвятїйші річи християнської праведности.

4. Яким знаком визнає християнин-католик свою віру.

Християнин - католик визнає свою віру знаком сьвятого хреста.

5. Де єсть коротко зібране всьо то, в що ми повинні вірити?

То, в що ми повинні вірити, є зібране коротко в "Символї віри".

6. Як говоримо Символ Віри?

Символ віри говоримо так:

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя, творця неба і землї і всего, що видимо і не видимо.

І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого єдинородного, від Отця родженого раньше всїх вікiв. Сьвітло від сьвітла, Бога правдивого від Бога правдивого, родженого не сотвореного, єдиносущного з Отцем, через котрого всьо стало ся.

Що для нас людий і для нашого спасеня зійшов з небес і приняв тїло від Духа Сьвятого і Марії Дїви, і став чоловіком.

Що був розпятий за нас при Понтийськім Пилатї, страдав і був погребаний.

І воскрес в третий день, як було писано.

І вознїс ся на небеса і сидить праворуч Отця.

І вдруге прийде зі славою судити живих і мертвих а Єго царству не буде кінця.

І в Духа Сьвятого, Господа животворного, що від Отця і Сина походить, котрому з Отцем і Сином однаковий поклін і однакова слава, котрий говорив пророками.

В єдину, свяу, соборну і апостольську Церков.

Ісповідую єдине хрещене на відпущене гріхів.

Жду воскресеня мертвих.

І житя будучого віка. Амінь.

7. Що обявив Бог?

Бог обявив усе то, що нам треба знати і робити, що би заслужити собі на царство небесне.

8. Хто учить нас, що Бог обявив?

Сьвята католицька Церков учить нас, що Бог обявив.

9. Чому маємо вірити в то, чого учить нас Церков католицька?

Тому маємо вірити у те все, чого нас учить церков католицька, бо так приказав нам Ісус Христос.

2. О БОЗІ.

1. Хто єсть Бог?

Бог єсть найдоскональший дух, що все сотворив, а сам єсть від Себе.

2. Що значить: "Бог єсть сам від Себе"?

"Бог єсть сам від Себе" значить, що Бога нїхто не сотворив, анї не дав Єму нїякого совершеньства.

3. Чому кажемо, що Бог єсть найдоскональший дух?

Кажемо, що Бог є найдоскональший дух, бо має найдоскональший розум і найдоскональшу волю, а не має тїла.

4. Чи Бог є вічний?

Бог є вічний; Бог завсїгди був, єсть і буде.

5. Чи Бог єсть незмінний?

Так єсть, Бог був, є і буде все тойсам.

6. Чи Бог єсть на кождім місци?

Так, Бог єсть в небі, на земли і на кождім місци; то му кажемо: Бог єсть всюди присутний.

7. Чи Бог єсть всевідучий?

Так єсть, Бог знає все, що було, що єсть і буде. Бог знає також наші найтайнїйші мисли.

8. Чому кажемо, що Бог єсть наймудрійший?

Кажемо, що Бог єсть наймудрійший тому, бо Бог устроює всьо так, що завсїгди осягає то, що хоче.

9. Чи Бог єсть всемогучий?

Бог є всемогучий, бо може учинити всьо, що хоче.

10. Що значить: Бог є найсьвятїйший?

Бог є найсьвятїйший, значить, що Бог хоче і любить все, що єсть добре, а мерзить ся злим.

11. Що значить, Бог єсть найсправедливійший?

Бог є найсправедливійший значить, що Бог за добре надгороджує, а карає за зле.

12. Що значить Бог є найлїпший?

Бог є найлїпший значить, що Бог любить всї свої

сотворіня і що все, що є добре, маємо від Него.

13. Що значить Бог єсть наймилосернїйший?

Бог єсть наймилосернїйший, значить, Бог пращає радо гріхи тому, що кає ся.

14. Що значить Бог єсть найправдивїйший і найвірнїйший?

Бог єсть найправдивїйший і найвірнїйший значить, що все, що Бог говорить єсть правдою і що все, що Він приобіцяє або загрозить, сповнить.

3. О СОТВОРЕНЮ СЬВІТА, ЄГО УДЕРЖУВАНЮ І ПРАВЛЕНЮ.

1. Чому називаємо Бога Творцем неба і землї?

Бога називаємо Творцем Неба і землї тому, що він сотворив цїлий сьвіт: небо землю і всьо, що єсть.

2. Що значить слово "сотворити"?

Слово "сотворити" значить зробити щось з нїчого.

3. На що сотворив Бог сьвіт?

Бог сотворив сьвіт: 1. на свою славу і честь; 2. на добро і щастє сотворінь.

4. Як дбає Бог про сьвіт?

Бог дбає про сьвіт так, що його безнастанно удержує і ним рядить. Тому називаємо Бога "Вседержителем".

5. Як називаємо то старанє, що ним Бог все удержує і всїм рядить?

Старанє, яким Бог удержує і рядить сьвітом, називаємо "Божим Провидїнєм".

4. О АНГЕЛАХ.

1. Які є найвизначнїйші сотворіня Божі?

Найвизначнїйші сотворіня Божі є ангели.

2. Хто є ангели?

Ангели, се чисті духи, що мають розум і свобідну волю, але не мають тїла.

3. На що сотворив Бог ангелів?

Бог сотворив ангелів, щоби Його пізнавали, Його любили, Його славили, Йому служили і щоби хоронили людий.

4. Якими були Ангели, як їх Бог сотворив?

По своїм сотворенню були ангели съвятими і щасливими. Бог наділив їх великою мудростію, великою силою, а передовсїм ласкою осьвячаючою.

5. Чи всї ангели задержали осьвячуючу ласку?

Не всї ангели задержали осьвячуючу ласку; многі з них її втратили, тому, що хотїли стати рівними Богу.

6. Як покарав Бог гордих ангелів?

Бог покарав гордих ангелів так, що засудив їх на вічні муки в пеклї.

Упадок злих ангелів.

Ангели Хоронителї

7. Як називаємо засуджених ангелів?

Засуджених ангелів називаємо злими духами, дияволами або чортами.

8. Як називаємо тих ангелів, що їх Бог призначив особливо до нашої охорони?

Тих ангелів, котрих Бог назначив особливо до нашої охорони, називаємо **Ангелами хоронителями.**

9. Якими повинні ми бути для своїх ангелів хоронителів?

Ми повинні:

1. Часто о них думати;
2. Що дня до них молити ся;
3. Слухати їх;
4. Бути їм вдячними.

Молитва до сьвятого Ангела Хоронителя: Сьвятий Ангеле, Хоронителю мій! Ти завсігди при мені стій! Як в день, так в ночи, будь мені до помочи. Сьвятий Ангеле, Хоронителю, стережи мене!

5. О ЛЮДЯХ.

1. Як називали ся перші люди?

Перші люди називали ся Адам і Ева.

2. Як сотворив Бог Адама?

Тїло Адама сотворив Бог зі землї і вдунув в него без смертну душу на свій образ і подобу.

3. Чому душа людська єсть образом Бога?

Душа людська єсть образом Бога тому, що є безсмертним духом, має розум і свобідну волю.

4. Якими були наші прародичі, як їх Бог сотворив?

Наші прародичі тоді, як їх Бог сотворив, були добрі і щасливі на душі і тілі.

5. Чому наші прародичі були щасливі на душі?

Наші прародичі були щасливі на душі тому, що

1. они були сьвяті і мали право на вічне щастє в небі;

ля була склінна лише до доброго.

2. їх розум був наділений високою мудростію, а во-

6. Чому Адам і Ева були щасливі на тілі?

Адам і Ева були щасливі на тілі тому, що жили в раю і їх тіло не терпіло ні від болю, ні від слабости і не мало ніколи вмирати.

7. Чи наші прародичі одержали ті дари лише для себе самих?

Наші прародичі одержали ті дари не лише для себе самих, але для всіх людий, своїх потомків.

8. Чому ані один чоловік не наслїдив тих дарів ласки по Адамі і Еві?

Ані один потомок Адама і Еви не наслїдив по них осьвячаючої ласки і иньших дарів тому, що они самі єї стратили тим, що тяжко Господа Бога образили (згрішили тяжко).

9. Чим згрішили прародичі?

Прародичі згрішили тим, що з'їли овоч з того дерева, з котрого їм Бог заборонив їсти. (Непослух, гордість, недовіре).

10. Яка кара постигла прародичів за їх гріх?

За свій тяжкий гріх стратили прародичі ласку осьвячаючу і право до неба, Бог прогнав їх з раю і мали тяжко працювати, много терпіти та слабувати, а в кінци умерти.

11. Чи гріх прародичів пошкодив лише їм самим?

Гріх прародичів пошкодив не лише їм самим, всї люди унасліджують той гріх зі всїми карами, а се тому, бо всї люди походять від прародичів.

12. Як називає ся той гріх, що його унасліджуємо по прародичах?

Той гріх, що його унасліджуємо по прародичах, називає ся гріх первородний.

13. Хто тілько був охоронений від первородного гріха?

Тілько Пречиста Дїва Марія була охоронена від

первородного гріха (через особлившу ласку задля заслуг Ісуса Христа).

Вигнанє прародичів з раю.

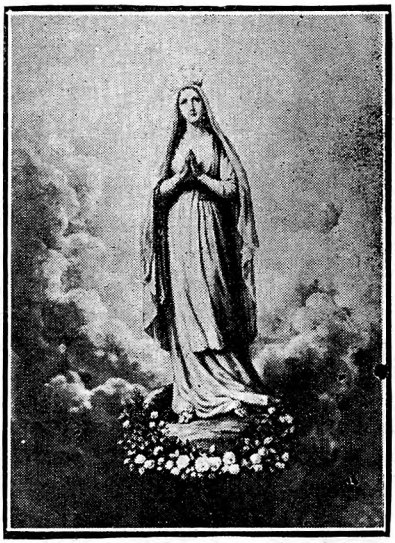

Непорочно Зачата.

(Пісня: Вихваляйте доли, гори, луги, цьвіти, лїси, бори, найгарнїйшу над всї дїви, чудо-дивне божой сили...)

14. Що приобіцяв Бог прародичам по їх грісї?

По грісї Адама і Еви змилосердив ся Бог над ними і приобіцяв їм Спасителя.

15. Що мав зробити обіцяний Спаситель?

Обіцяний Спаситель мав відкупити всїх людий з неволї дїявола і привернути їм право до неба.

16. Коли прийшов обіцяний Спаситель?

Обіцяний спаситель прийшов за яких пять тисяч лїт по сотвореню прародичів.

17. Хто є той обіцяний Спаситель?

Тим обіцяним Спасителем єсть Ісус Христос.

РОЗДІЛ II.

6. О СПАСИТЕЛЮ ІСУСІ ХРИСТІ.

1. Що значить імя "Ісус"?

Імя "Ісус" значить "Спаситель".

2. Що значить імя "Христос"?

Імя "Христос" значить "Месія" або "Помазанник".

3. Чи Ісус Христос єсть лише Богом?

Ні, Ісус Христос єсть не лише Богом, але і Чоловіком разом в одній особі; Богом єсть від віків, а чоловіком став в часі.

4. Длячого Ісус Христос став чоловіком?

Ісус Христос став чоловіком, щоби нас спасти Своєю смертию на хресті.

Рождество Ісуса Христа.

5. Хто єсть Материю Ісуса Христа?

Пречиста Дїва Марія єсть Материю Ісуса Христа.

6. Чи Ісус Христос як чоловік мав отця?

Нї, Ісус Христос не мав отця, як чоловік; сьв. Йосиф був тілько опікуном Ісуса Христа.

Ісус, Марія, Йосиф — се Пресьвята Родина.

Молитва: — Ісусе, Маріє, Йосифе, я віддаю Вам моє серце, мою душу і моє тїло. — Ісусе, Маріє, Йосифе, будьте при мені в послїдній хвилї мого сконання. Ісусе, Маріє, Йосифе, нехай моя душа вийде з Вами в супокою. (Відпуст).

7. Де народив ся Ісус Христос?

Ісус Христос народив ся у Вефлеємі в стаєнцї.

Коляда: — Бог Предвічний...

8. Хто довідав ся насамперед про різдво Ісуса Христа?

Убогі пастирі довідали ся найскорше про різдво Ісуса Христа від ангела, а мудрці зі сходу через зьвізду.

9. Що знаємо з дитячих лїт Ісуса Христа?

З дитячих лїт Ісуса Христа знаємо, що:

1. осьмого дня по народженю надано Йому імя Ісус;

2. сорокового дня Пречиста Дїва Марія і сьв. Йосиф жертвували Його в церкві Богу;

3. прийшли мудрцї зі сходу, поклонили ся Йому і принесли в дарі золото, кадило і миро;

4. перед напастию Ірода Пресьвята Родина утїкла до Єгипту, а по смерти Ірода вернула до Назарету.

10. Що знаємо з молодих лїт Ісуса Христа?

З молодих лїт Ісуса Христа знаємо:

1. що, коли мав дванайцять лїт, ходив з Пречистою Дївою і сьв. Йосифом на празник пасхи до Єрусалиму і там в церкві учив;

2. що слухав Своєї Матери і сьв. Йосифа, а з лїтами зростав в ласцї у Бога і у людий та жив укрито в Назаретї, аж доки не зачав учити людий.

ПУБЛИЧНЕ ЖИТЄ ІСУСА ХРИСТА.

11. Коли зачав Ісус Христос учити людий?

Ісус Христос зачав учити людий, як мав трийцять лїт.

12. Чого учив Ісус Христос людий?

Ісус Христос учив людий, в що треба вірити і як треба жити, щоби бути вічно щасливим.

Ісус учить дїтий.

13. Що найбільше наказував Ісус Христос людям?

Ісус Христос наказував людям найбільше, щоби взаїмно любили ся.

Ісус в Назаретї.

14. Як учив Ісус Христос?

Ісус Христос учив так:

1. Ходив по краю з місця на місце, учив, напоминав, картав і дїлав много добра;

2. З межи людий покликав Собі учеників, а з помежи тих вибрав дванайцять апостолів.

15. Чим доказав Ісус, що Його наука єсть Божа?

Ісус Христос доказав, що Його наука єсть Божою найбільше тим, що: 1) творив чуда; 2) предсказував будучність; 3) жив сьвято.

Ісус любить чемні дїти.

Ісус уздоровляє хорих.

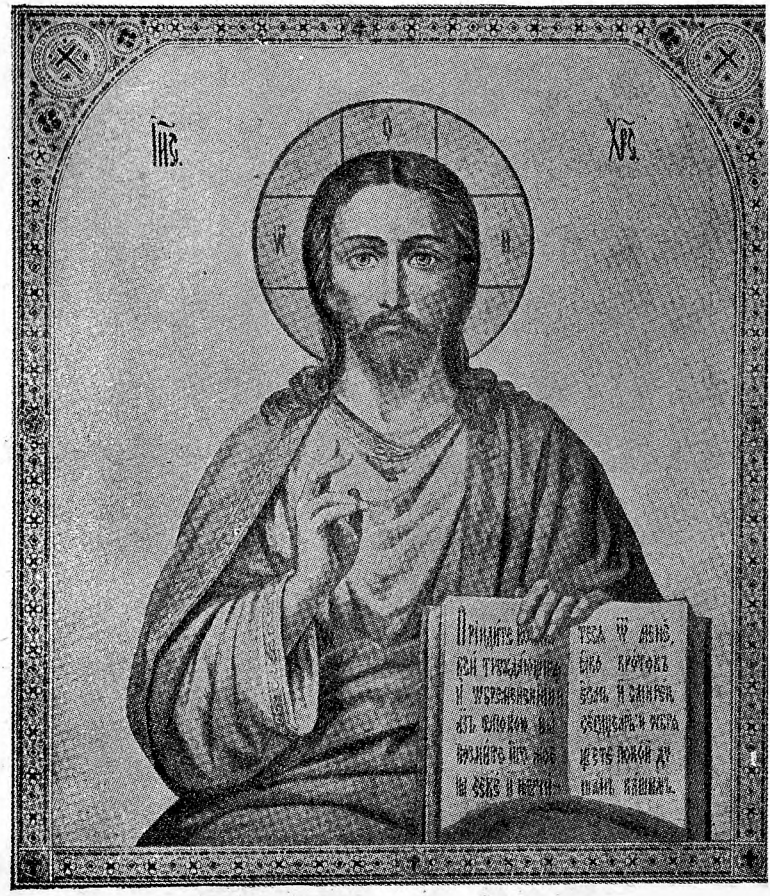

Ісус Христос учитель сьвіта.

16. Чи всї увірили в науку Христа?

Не всї увірили в науку Христа, а особливо жидівські первосьвященики і старшина. Они Його ненавиділи та хотїли Його убити.

МУКА І СМЕРТЬ ІСУСА ХРИСТА.

17. Як поступив Юда Іскаріотський з Ісусом Христом?

Юда Іскаріотський зрадив Ісуса Христа і видав Його жидам за 30 срібняків.

18. Як поступили жиди з Ісусом Христом?

Жиди ненавиділи Ісуса Христа і оскаржили Його перед Понтійським Пилатом, намісником Юдеї.

19. Що здїлав Пилат з Ісусом Христом?

Пилат казав Ісуса Христа тяжко бити і вложити на Него терневий вінець, а вкінци засудив Його на смерть на хрестї.

20. Що єще терпів Ісус Христос?

Ісус Христос зносив єще зневаги і погорди від жидів, що на Него плювали, Його били і насьмівали ся з Него.

21. Де розпяли Ісуса Христа?

Ісуса Христа розпяли на горі Голгофтї недалеко Єрусалиму.

Бичованє Ісуса.

Короноване Ісуса.

22. Хто похоронив тїло Ісуса Христа?

Тїло Ісуса Христа похоронили Йосиф з Ариматеї і Нїкодим.

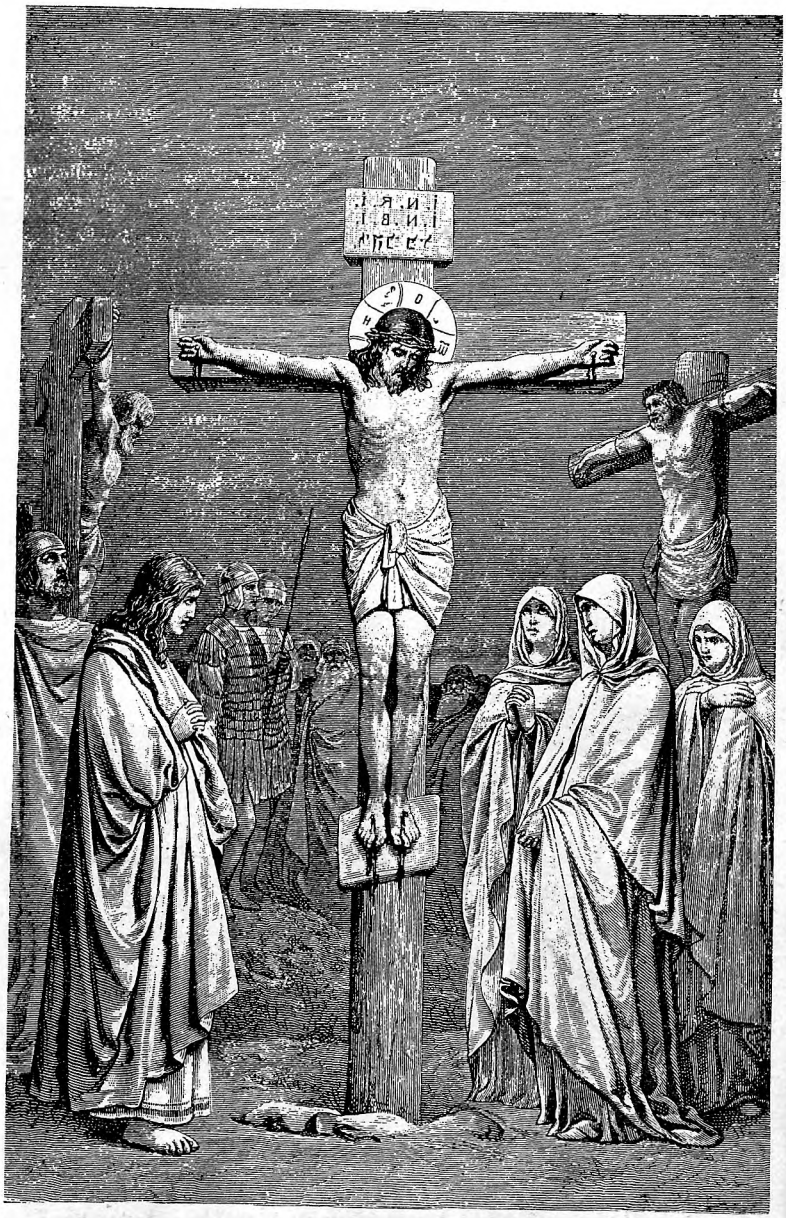

Розпяте Ісуса.

О ВОСКРЕСЕНЮ ІСУСА ХРИСТА.

23. Що стало ся третого дня по смерти Ісуса Христа?

Третого дня по смерти воскрес Ісус Христос; власною силою вийшов славно з запечатаного гробу.

Вознесене Ісуса.

ВОЗНЕСЕНЄ НА НЕБО І ДРУГИЙ ПРИХІД ІСУСА ХРИСТА.

24. Що робив Ісус Христос по Своїм воскресеню?

По своїм воскресеню Ісус Христос зістав ще сорок днїв на земли зі Своїми учениками.

25. Що зробив Ісус Христос сорокового дня по Воскресеню?

Сорокового дня по Воскресеню Ісус Христос взнїс ся на небо.

26. Що заповіли Апостолам ангели, як Христос взнїс ся на небо?

Як Христос взнїс ся на небо, явили ся Апостолам два ангели, казали їм вернути до Єрусалиму і заповіли, що Христос прийде ще на землю при кінци сьвіта судити добрих і злих людий.

27. Що виєднав нам Ісус Христос Своєю смертію?

Своєю смертію виєднав нам Ісус Христос на ново право до неба.

7. О СЬВЯТІМ ДУСІ.

1. Що стало ся десятого дня по Вознесеню?

Десятого дня по взнесеню ся Ісуса Христа на небо, то є в Зелені Сьвята, Дух сьвятий зійшов на Апостолів в виді огнених язиків.

2. Що стало ся з Апостолами, як на них зійшов Дух сьвятий?

Як на Апостолів зійшов Дух сьвятий, всї апостоли почали славити Бога всїлякими мовами, яких не знали і стали дуже відважно голосити слово Боже.

3. Де перебуває Дух Сьвятий?

Дух Сьвятий є в сьв. Церкві католицькій і в душах людських.

4. Що творить Дух Сьвятий в Церкві?

Дух Сьвятий невидимим способом Церквою рядить і Нею опікує ся.

5. Що творить Дух Сьвятий в душах людських?

Дух Сьвятий просьвічує, скріпляє, осьвячує і потїшає наші душі.

Празник Духа Сьвятого обходимо на перший день Зелених Сьвят.

8. О ПРЕСЬВЯТІЙ ТРОЙЦІ.

1. Що показує нам то, що Бог Отець, Божий Син і Дух Сьвятий творили чуда?

Що Бог Отець, Божий Син і Дух Сьвятий творили чуда, то нам показує, що кожда з тих осіб єсть всемогучою, або що єсть Богом.

2. Кілько-ж єсть Богів?

Єсть тілько один Бог в трох особах, з котрих першу

називаємо Отцем, другу Сином, а трету Духом Сьвятим.

3. Як називаємо ту правду, що єсть лише один Бог в трох особах?

Ту правду, що єсть лише один Бог в трох особах, називаємо "Пресьвята Тройця".

Пресьвята Тройця.

Молитви до Пресьвятої Тройці суть: — "Сьвятий Боже"... "Слава Отцу і Сину і Сьвятому Духу..." "Пресьвятая Тройце..."

Празник Пресьвятої Тройці обходимо на другий день Зелених Сьвят.

9. О КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ.

1. Кому повірив Ісус Христос Свою науку?

Свою науку повірив Ісус Христос Церкві.

2. Як основав Ісус Христос Церков?

Ісус Христос основав Церков так:

1. Учив людий і з помежи них вибрав дванайцять Апостолів, а тим дав трояку власть: учительську, сьвященичу і царску (пастирську), т. є. дав їм власть учити уділяти сьв. Тайн і управляти вірними.

3. Кого Ісус Христос установив головним начальником Церкви на землї?

Ісус Христос установив сьв. Апостола Петра головним начальником або Головою Церкви на землї.

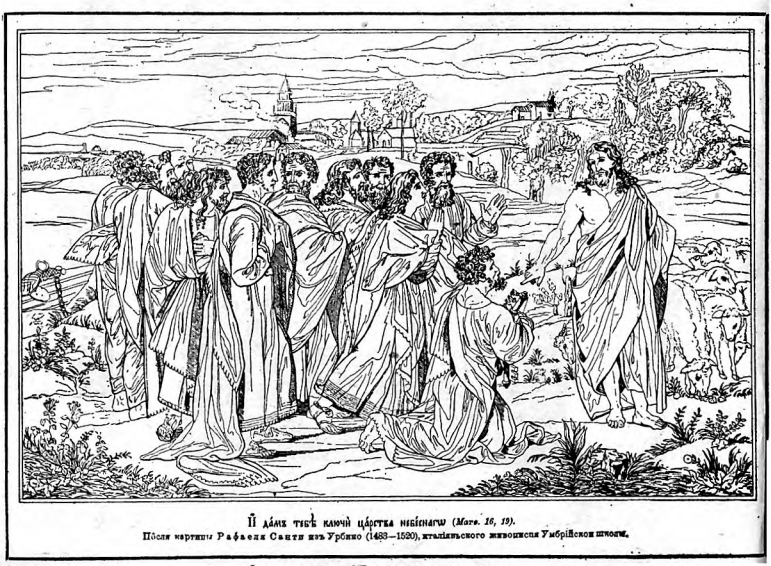

Й дамъ тебѣ ключи цáрства небéснаго (*Матѳ. 16, 19*).
Пóсля картины Рафаэля Санти изъ Урбино (1483—1520), итальянскаго живописца Умбрійской школы.

Ісус дає Петрови власть.

4. Як довго має тревати Церков?

Церков має тревати по волї Ісуса Христа до кінця сьвіта.

5. Хто став по смерти сьв. Петра видимим Головою Церкви?

По смерти сьв. Петра став видимим Головою Церкви Єго наслїдник Епископ Риму або папа римський.

НА ЩО Є ЦЕРКОВ.

6. На що установив Ісус Христос Церков?

Ісус Христос установив Церков на то, щоби по всї часи провадила людий до вічного спасеня.

7. Як Церков провадить людий до вічного спасеня?

Церков провадить людий до вічного спасеня тим, що їх непомильно учить, в що мають вірити і як мають жити, тим що подає їм сьв. Тайни і ними рядить.

О ЧЛЕНАХ ЦЕРКВИ.

8. Який обовязок маємо зглядом Церкви?

Ми повинні до Церкви належати, вірити в то, що Вона учить і ділати, що Вона наказує.

9. Чи може бути спасеним той, хто не хоче належати до католицької Церкви?

Хто не хоче належати до католицької Церкви, не може бути спасеним, тому що Ісус Христос так установив.

10. Хто належить до католицької Церкви?

До католицької Церкви належить той, що охрестив ся і злучив ся з Нею живою вірою, вірним послухом і щирою любовію.

Наука: — Люби і шануй сьв. Католицьку Церков як свою матїр, бо "ніхто не може мати Бога отцем, хто не має Церкви материю" (сьв. Кипріян). Виповняй совісно єї заповіди і прикази; приляжи цїлим серцем до сьвятїйшого Отця, епископів і сьвящеників і поступай після науки сьв. Церкви в домашнім і горожанськім житю. Лише так можеш стати правдивим христіянином-католиком.

О ДУХОВІМ СПОЛУЧЕНЮ СЬВЯТИХ.

1. Хто крім вірних на земли належить еще до Церкви?

Крім вірних на земли належать еще до Церкви Ангели і сьвяті в небі і душі в чистилищи.

2. Які обовязки маємо що-до Сьвятих?

Сьвятих в небі повинні ми почитати, наслїдувати їх в чеснотах і просити, щоби за нами вставляли ся до Бога.

3. Які обовязки маємо до душ в чистилищи?

За душі в чистилищи повинні ми молити ся і добрими дїлами вимолювати їм у Бога скорщого щастя в небі.

Наука. Молїм ся одні за других о наше спасенє. Віддаваймо ся що дня в опіку Сьвятим і прибігаймо з помочию душам, що терплять в чистилищи.

10. О ЧОТИРОХ ПОСЛЇДНИХ РІЧАХ

СМЕРТЬ, СУД, НЕБО, ПЕКЛО.

1. Що чекає на певно кождого чоловіка?

Кождого чоловіка чекають певно послїдні річи — смерть, суд, небо або пекло.

2. Що дїє ся з душею чоловіка зараз по смерти?

Зараз по смерти Господь Бог осуджує душу чоловіка або до неба або до пекла або до чистилища.

О СУДЇ.

3. Кілько разів буде Бог судити чоловіка?

Господь Бог буде судити два рази кождого чоловіка. Перший раз зараз по смерти тайно. А другий раз в послїднім дни явно на загальнім судї.

4. З чого буде Господь Бог судити кождого чоловіка?

Господь Бог буде судити кождого чоловіка з його цїлого житя а то зі всїх його гадок, слів і дїл та з залишеня доброго.

О ЧИСТИЛИЩУ.

5. Що то єсть чистилище?

Чистилище є то місце, де душі терплять за свої гріхи дочасні кари, котрих в житю не спокутували.

6. Які душі підуть до чистилища?

До чистилища підуть душі тих людий, котрі умерли вправді в Божій ласці, але мають еще відпокутувати дочасні кари за свої гріхи.

О ПЕКЛЇ.

7. Що то є пекло?

Пекло є то місце, де прокляті терплять вічні муки.

8. Хто піде до пекла?

До пекла підуть всї ті, що умруть в станї гріха тяжкого т. зн. тих людий, що на земли зле жили і умерли не розкаяні за тяжкі гріхи.

9. Як довго будуть злі люди в пеклї?

В пеклї зістануть злі люди на все; нїколи з него не вийдуть і вічно будуть терпіти муки разом з дияволом.

О НЕБІ.

10. Що то єсть небо?

Небо є то місце, де Ангели і Сьвяті жиють вічно у щастю.

11. Хто піде до неба?

До неба підуть ті, що повмирали в Божій ласці, т. зн. ті, що добре жили і умерли без тяжкого гріха, а також ті, що мали гріхи, але за них відпокутували.

О ВОСКРЕСЕНЮ ТІЛ.

12. В що віримо, коли кажемо: чаю воскресенія мертвих?

Словами: чаю воскресенія мертвих віримо, що при кінци сьвіта наша душа получить ся на ново з тїлом (воскресне).

Так Бог полюбив сьвіт!

ЧАСТЬ ДРУГА.

О Христіянській Любови і о Заповідях.

РОЗДІЛ І.

1. О ХРИСТІЯНСЬКІЙ ЛЮБОВИ.

1. Що повинен чоловік робити, щоби Богу служив і став спасенним?

Щоби чоловік Богу служив і став спасенним, повинен сповняти заповіди Божі і церковні.

2. Котра єсть перша і найважнїйша заповідь?

Найперша і найважнїйша заповідь єсть: Люби твого Господа Бога цїлим твоїм серцем, цїлою твоєю душею, всїми твоїми мислями і всїми твоїми силами. Ся єсть перша і найбільша заповідь; а друга подібна до неї: Люби свого ближнього, як себе самого.

3. Що наказує Бог тими заповідями?

Тими заповідями наказує Бог любити наперед Його Самого, а потім самого себе і всїх людий як наших ближних.

4. Як повинні ми любити Бога?

Бога повинні ми любити над всьо — то значить — ми повинні радше всьо стратити навіть і житє, чим Його тяжко образити.

5. Чому маємо любити Бога надївсе?

Маємо над всьо любити Бога тому, що Він є найлїпшим нашим Отцем і нас наперед полюбив.

2. ЯК МАЄМО ЛЮБИТИ СЕБЕ САМИХ І БЛИЖНИХ.

1. Хто єсть нашим ближним?

Нашим ближним єсть кождий чоловік.

2. Як повинні ми любити всїх людий?

Всїх людий ми повинні любити як самих себе.

3. Коли любимо ближних наших як себе самих?

Ближних любимо як себе самих тоді, коли їм желаємо і робимо все, що хочемо, щоби они нам робили, — а не робимо нїчо, чого не хочемо від інших.

(Милосердний Самаритянин)

4. Звідки знаємо докладнїйше о тім, як маємо любити Бога, себе самих і наших ближних?

Як маємо любити Бога, себе самих і ближних, знаємо докладнїйше з десятьох заповідий Божих і заповідий церковних.

5. Скажи, котрі є "десять Божих заповідий"?

Десять Божих заповідий є отсї:

1. Не будеш мати інших Богів крім мене.
2. Не взивай імени Господа Бога твого надармо.
3. Памятай день сьвятий сьвятити.
4. Чти отця твого і матїр твою, щоби тобі добре було і щоби ти довго прожив на землї.
5. Не убий.
6. Не чужолож.
7. Не кради.
8. Не сьвідчи ложно на ближнього твого.
9. Не пожадай жени ближнього твого.
10. Не пожадай нїчого того, що є ближнього твого.

РОЗДЇЛ II.

3. О ЗАПОВІДЯХ БОЖИХ.

О ПЕРШІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не будеш мати иньших богів крім Мене."

Що наказує Бог в першій своїй заповіди?

В першій Своїй заповіди наказує Бог лише Його одного почитати як Бога.

Хто почитає Бога?

Бога почитає кождий, що в Него вірить, на Него надіє ся, Його любить і до Него молить ся — словом — віддає Йому честь, яка Йому належить ся.

Хто не віддає Богу належної чести?

Належної чести не віддає Богу кождий, що не вірить в Бога і хто добровільно грішить тяжко.

Чи маємо почитати також ангелів і сьвятих?

Так єсть ангелів і сьвятих маємо також почитати, щоби за нами вставляли ся до Бога.

Кого між сьвятими повинні ми особливо почитати?

Ми повинні між сьвятими особливо почитати Пречисту Дїву Марію, сьв. Йосифа, свого Іменника і Ангела Хоронителя.

О ДРУГІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не взивай імени Господа Бога твого надармо."

Що забороняє Бог в другій заповіди?

В другій заповіди забороняє Бог зневажати Боже імя.

Хто зневажає Боже імя?

Боже імя зневажає:

1. Хто Його вимавляє без почести.
2. Хто говорить згірдливо о Бозї або сьвятих.
3. Хто криво присягає;
4. хто проклинає себе або других;
5. хто не додержує Богу того, що обіцяв.

О ТРЕТІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

Памятай день сьвятий сьвятити.

Що приказує Бог в третій заповіди?

В третій заповіди приказує Бог неділї і урочисті сьвята сьвяткувати.

Хто сьвяткує неділї і урочисті сьвята?

Неділї і урочисті сьвята сьвяткує той, хто в ті дни

не працює тяжко, слухає Служби Божої і науки духовної і творить добрі діла.

Примір: Ісус дванайцятилїтний в сьвятини єрусалимськїй.

Хто не заховує третої заповіди Божої?

Третої заповіди Божої не заховує той, хто без важної причини тяжко працює, хто з лїнивства опускає Службу Божу і віддає ся злим і згіршаючим розривкам і забавам.

О ЧЕТВЕРТІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Чти отця і матїр твою!"

Що наказує Бог в четвертій заповіди?

В четвертій заповіди наказує Бог шанувати, любити і слухати своїх родичів.

Кого більше єще треба шанувати?

Шанувати маємо єще опікунів, учителїв, сьвящеників, власть і всїх тих, що нам роблять добро.

Ісус показує 4. заповідь.

Ісус пукає до дверий.

Що обіцяв Бог тим дїтям, що сповняють четверту заповідь?

Тим дїтям, що виповняють четверту заповідь, обіцяв Бог уже в тім житю Своє благословеньство і довгий вік.

О ПЯТІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не убий!"

Що забороняє Бог в пятій заповіди?

В пятій заповіди забороняє Бог шкодити собі і ближньому на тїлї або на душі.

Коли шкодимо собі на тїлї?

На тїлї шкодимо собі, коли відбираємо або скорочуємо собі житє, або коли без потреби виставляємо його на небезпеченьство.

Коли шкодимо ближньому на тїлї?

На тїлї шкодимо ближньому тоді, коли його несправедливо бємо, ранимо або убиваємо, або коли скорочуємо йому житє гризотою і нелюдським поведенєм.

Коли шкодимо ближньому на душі?

На душі шкодимо ближньому, коли йому даємо згіршенє.

Коли даємо ближньому згіршенє?

Згіршенє даємо ближньому, коли словом або дїлом даємо йому нагоду до гріха, або коли наводимо його до гріха.

Що приказує Бог в пятій заповіди?

В пятій заповіди приказує Бог:

1. дбати про своє тїло і свою душу.
2. жити з ближними в згоді і спокою;
3. давати кождому добрий примір;
4. звертати шкоду, зроблену ближньому на душі і тїлї.

Наука: — Нїколи не роби ближньому шкоди, анї на тїлї анї на душі і вистерігай ся його проклинати або лихословити. Памятай, що гріхом єсть також мучити без причини звірята або убивати їх без потреби.

О ШЕСТІЙ І ДЕВЯТІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не прелюбодїй" (не чужолож). — "Не пожадай жени ближнього твого".

Що забороняє Бог в шестій і девятій заповіди?

В шестій і девятій заповіди забороняє Бог нечисті мисли і пожаданя, безстидні слова і дїла.

Що приказує Бог в шестій і девятій заповіди?

В шестій і девятій заповіди приказує Бог заховати чисте, невинне серце.

Що треба робити, щоби заховати чесноту невинности?

Щоби заховати чесноту невинности, треба: о ню молити ся, а далї треба вистерігати ся: злого товариства лїнивства, надмірної їди і питя і панувати над поглядом і злими пристрастями.

О СЕМІЙ І ДЕСЯТІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не кради". — "Не пожадай нїчого того, що є ближнього твого."

Що забороняє Господь Бог в семій і десятій заповіди?

В семій і десятій заповіди Господь Бог забороняє: красти, ошукувати, нищити чужі річи або їх пожадати.

О ОСЬМІЙ ЗАПОВІДИ БОЖІЙ.

"Не сьвідчи ложно на ближнього твого."

Що забороняє Господь Бог осьмою заповідию?

Осьмою заповідию Господь Бог забороняє:

1. сьвідчити на неправду;
2. говорити неправду;
3. обмовляти, то є без потреби виявляти хиби других;

4. клеветати, то є вигадувати на других неправдиві хиби;

5. без важної причини підозрівати і посуджувати.

Що повинен зробити той, що сказав неправду?

Хто сказав неправду, повинен признати ся до сего і винагородити кривду, если яка з того вийшла.

Що наказує Господь Бог осьмою заповідию?

Осьмою заповідию наказує Господь Бог говорити завсїгди правду і не виражати ся без потреби зле о ближних.

Що обіцяв Бог тим людям, що сповняють Божі заповіди?

Тим людям, що сповняють Божі заповіди, обіцяв Бог своє благословеньство і вічне щасте в небі.

РОЗДІЛ III.

4. О ШЕСТИ ЗАПОВІДЯХ ЦЕРКОВНИХ.

1. Які заповіди маємо еще виповняти?

Маємо виповняти еще шість заповідий церковних.

2. Скажи шість заповідий церковних.

Шість заповідий церковних є отсї:

1. Приказані сьвята сьвяткувати;
2. в неділї і сьвята Служби Божої набожно слухати;
3. приказані пости постити;
4. кождого року хоть раз около Великодня сповідати ся і в своїй парохії причащати ся;
5. весїля в заказані часи не справляти;
6. На церков і католицькі школи датки давати.

3. До чого зобовязує нас Церков своїми першими двома заповідями?

Першими двома заповідями зобовязує нас Церков в неділї і урочисті сьвята вислухати Служби Божої і здержати ся від тяжкої працї.

4. Хто єсть обовязаний в приказані пости здержати ся від мясних страв?

В приказані пости здержати ся від мясних страв суть з'обовязані всї вірні Христіяни, що прийшли до уживаня розуму (від семого року житя).

5. До чого нас обовязує четверта заповідь церковна?

Четверта заповідь церковна обовязує нас бодай раз в році около Великодня висповідати ся і приняти сьв. Причастіє у своїй парохії.

6. До чого з'обовязує нас пята заповідь церковна?

Пята заповідь церковна з'обовязує нас в заказаних часах не справляти нї весїль нї гучних забав.

7. Що приказує шеста заповідь церковна?

Шеста заповідь церковна приказує давати датки на будову і удержанє церкви, на католицькі школи, шпиталї, сиротинцї.

РОЗДЇЛ IV.

5. О ХРИСТІЯНСЬКІЙ ПРАВЕДНОСТИ.

СТЕРЕЖИ СЯ ЗЛОГО.

О ГРІСІ.

1. Що нам пригадує на Божі і церковні заповіди?

Голос внутрішний, наша совість пригадує нам на Божі і церковні заповіди.

2. Що поповняє той, що не слухає голосу своєї совісти і не заховує заповідий?

Хто не слухає своєї совісти і не виповняє заповідий поповняє гріх.

3. Яким способом роблять люди гріхи?

Люди творять гріхи: мислію, словом, дїлом або тим, що занедбують зробити добро, яке повинні.

4. Чи всї гріхи суть однаково великі?

Нї, не всї гріхи суть однаково великі: одні гріхи є тяжкі або смертельні, а другі легкі або простительні.

5. Хто робить смертельний гріх?

Гріх смертельний робить той, хто сьвідомо і доборвільно переступає заповіди.

6. Що тратить чоловік, як зробить тяжкий гріх?

Як чоловік зробить тяжкий гріх, тратить любов і приязнь Божу; тратить заслуги за попередні добрі діла і стягає на себе кару в тім житю і вічні муки в пеклі.

7. Які роди гріхів розріжняємо?

Розріжняємо отсї роди гріхів: — сїм гріхів головних, шість гріхів проти Сьвятого Духа, чотири гріхи, взиваючі до неба о пімсту і девять чужих гріхів.

8. Котрі є головні гріхи?

Гріхи головні є:

1. Гордість,
2. лакімство,
3. нечистота,
4. зависть,
5. обжирство і пияньство,
6. гнів,
7. лїнивство.

9. Котрі є гріхи проти Сьвятого Духа?

Гріхи проти Сьвятого Духа є ті:

1. Надмірна надія на милосердіє Боже;
2. Безнадійність на милосердіє Боже;
3. Супротивленє пізнаній правді віри католицької;
4. Завидованє ближньому ласки Божої;
5. Закаменілість в гріхах на спасенні напімненя;
6. Нерозкаянність аж до смерти.

10. Котрі суть гріхи взиваючі до неба о пімсту?

Гріхи, взиваючі до неба о пімсту суть:

1. Нарочне чоловікоубійство;
2. Гріх содомський;
3. Покривдженє убогих, вдів і сиріт;
4. Задержанє наємничої заплати.

11. Котрі є гріхи чужі?

Гріхи чужі є ті:

1. Побуджати до гріха;
2. Радити до гріха;
3. Приказувати гріх;
4. Позволяти на гріх;
5. Мовчати на гріх;
6. Помагати до гріха;
7. Хвалити гріх;
8. Не карати за гріх;
9. Боронити гріха.

12. Що повинен чоловік зробити, єсли згрішив?

Єсли чоловік згрішив, повинен сейчас Господа Бога просити о прощене, приречи поправу і як найскорше приступити до сьв. тайни покаяня.

ТВОРИ ДОБРЕ.

1. Що повинні ми єще робити крім уникати гріха?

Крім уникати гріха ми повинні творити єще добро.

2. Хто творить добро?

Добро творить кождий, що виповняє заповіди Божі і церковні.

3. Через що стаємо ся склінними до доброго?

Склінними до доброго стаємо ся через християнські чесноти.

4. Які суть християнські чесноти?

Християнські чесноти суть Божі і обичаєві.

5. Котрі є Божі чесноти?

Божі чесноти є: віра, надія і любов.

6. Котрі є чесноти обичаєві?

Чесноти обичаєві є: 1) сім чеснот, що противлять ся сїмом гріхам головним; 2) чотири головні обичаєві чесноти; 3) три християнські чесноти; 4) три евангельські ради.

7. Котрі чесноти противлять ся сїмом гріхам головним?

Чесноти, котрі противлять ся сїмом гріхам головним є:

1. Покора;
2. Щедрість;
3. Стидливість;
4. Жичливість;
5. Мірність;
6. Лагідність;
7. Ревність в добрім.

8. Котрі є чотири головні обичаєві чесноти?

Чотири головні обичаєві чесноти є:

1) мудрість; 2) мужество; 3) справедливість; 4) повздержність.

9. Котрі є три христіянські чесноти?

Три христіянські чесноти є:

1. Молитва.
2. Піст.
3. Милостиня.

10. Котрі є три євангельські ради?

Три євангельські ради є:

1. Добровільне убожество;
2. досмертна чистота;
3. цілковитий послух духовній старшині.

11. Через що набуваємо христіянських чеснот?

Христіянських чеснот набуваємо через виконуване добрих діл і наслїдуване Ісуса Христа.

12. Як називають ся ті, що стережуть ся злого, творять добре і наслїдують Ісуса Христа?

Ті, що стережуть ся злого, творять добре і наслїдують Ісуса Христа, називають ся праведні.

ЧАСТЬ ТРЕТА.

О Ласці Божій.

РОЗДІЛ І.

О ТІМ, ЧОГО НАМ НАЙБІЛЬШЕ ТРЕБА, ЩОБИ ЖИТИ ПРАВЕДНО.

1. Чого нам найбільше треба, щоби ми ціле житє творили добре і спасли ся?

Щоби ми ціле житє творили добре і спасли ся, треба нам найбільше Божої помочи або ласки.

2. Чому називаємо ту Божу поміч ласкою?

Ту Божу поміч називаємо тому ласкою, бо єї Господь Бог дає **дармо** кождому чоловікови, лише задля заслуг Ісуса Христа на те, щоби міг спасти себе.

3. Що повинен чоловік дїлати з ласкою Божою?

З ласкою Божою повинен чоловік вірно співдїлати і ніколи єї не противити ся; о ню повинен Бога просити, а як єї одержав, повинен Богу дякувати.

4. Які маємо ласки від Бога?

Від Бога маємо ласку: 1. осьвячуючу і 2. дійствуючу.

5. В який спосіб Господь Бог дає нам і умножує ласку осьвячуючу?

Господь Бог дає нам і умножує в нас ласку осьвячуючу через сьвяті Тайни.

О СЬВЯТИХ ТАЙНАХ.

1. Кілько сьвятих Тайн установив Ісус Христос?

Ісус Христос установив сїм сьвятих Тайн.

2. Як називають ся ті сьвяті Тайни?

Ті сьвяті Тайни називають ся:

1. Хрещенє;
2. Миропомазанє;
3. Покаянє;
4. Евхаристія;
5. Єлеопомазанє;
6. Сьвященьство;
7. Супружество.

3. Котрі Тайни дають нам осьвячуючу ласку?

Осьвячуючу ласку дають нам Тайни Хрещеня і Покаяня.

4. Котрі Тайни умножують в нас осьвячуючу ласку?

Осьвячуючу ласку умножують в нас прочі Тайни, то єсть: Миропомазанє, Евхаристія, Єлеопомазанє, Сьвященьство і Супружество.

РОЗДІЛ II.

О СЬВЯТИХ ТАЙНАХ ЗОКРЕМА.

1. О ХРЕЩЕНЮ.

1. Котра Тайна єсть першою і найпотрібнїйшою?

Першою і найпотрібнїйшою Тайною єсть Хрещенє.

2. Чому Хрещенє єсть найпотрібнїйшою Тайною?

Хрещенє єсть найпотрібнїйшою Тайною тому, що не може бути спасеним той, що не хотїв-би охрестити ся.

3. Що дїлає в нас Тайна Хрещеня?

Тайна Хрещеня дїлає в нас те:

1) очищує нас від первородного гріха і від всїх гріхів, зроблених перед Хрещенєм;
2) звільняє нас від вічних і дочасних кар;
3) робить нас членами Христової Церкви;
4) витискає на душі нестерте знамя Христіянина.

4. Хто може хрестити важно?

Хрестити важно можуть єпіскопи і сьвященики, а в наглій потребі може охрестити кождий чоловік.

5. Як треба хрестити?

Хрестити треба так: Поливати голову чоловіка водою і підчас того сказати: Хрещає ся раб Божий...

(імя) во імя Отца і Сина і Сьвятаго Духа. Амінь.

6. Чого вирікаємо ся при Хрещеню?

При Хрещеню вирікаємо ся злого духа і всіх діл його.

7. Що прирікаємо при Хрещеню?

При Хрещеню прирікаємо служити Христу і вірити всьо, що Церков католицька учить.

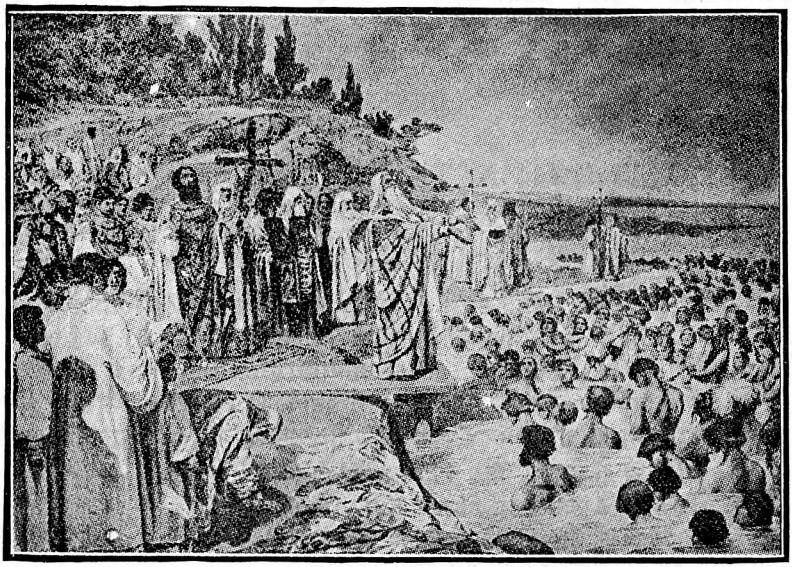

Хрещенє Руси 988 р. в Київі.

2. О МИРОПОМАЗАНЮ.

1. Які ласки одержуємо в Тайнї Миропомазаня?

В Тайнї Миропомазаня через помазанє сьвятим миром і через слова сьвященика одержуємо дар Духа Сьвятого і нестерте знамя **воїна Христового.**

2. На що суть при Хрещеню і Миропомазаню хресні родичі — куми?

При Хрещеню і Миропомазаню суть хресні родичі на те, щоби:

1. За дітий складали хресну обітницю;

2. похресників учили правд віри і християнського життя, коли родичі умерли або то залишили.

3. О НАЙСЬВЯТІЙШІЙ ТАЙНІ ЕВХАРИСТІЇ.

1. Що то єсть Тайна Евхаристії?

Тайна Евхаристії є то Тайна, що в ній під видами хліба і вина єсть правдиве тїло і правдива кров Господа Нашого Ісуса Христа.

2. На що установив Ісус Христос Тайну Евхаристії?

Ісус Христос установив Тайну Евхаристії:

1. щоби також як чоловік завсїгди перебував межи нами;

2. щоби в Службі Божій приносив Себе завсїгди за нас Свому Небесному Отцю в жертву;

3. щоби в сьвятім Причастію був кормом нашим душам.

3. Коли установив Ісус Христос Найсьвятїйшу Тайну Евхаристії або Службу Божу?

Найсьвятїйшу Тайну Евхаристії установив Ісус Христос на **Тайній Вечері** в день перед Своїми страстями (Великий Четвер).

4. Як установив Ісус Христос Найсьвятїйшу Тайну Евхаристії?

Ісус Христос установив Пресьвяту Евхаристію так: взяв хліб, поблагословив його і сказав: "Сіє єсть тїло моє". По тім благословив вино в чаші і сказав: "То єсть кров моя". І давав Апостолам їсти і пити і приказав їм творити се на Його память: "Сіє творите во моє воспоминаніє".

5. Яку власть дав Апостолам Ісус Христос словами: "Сіє творите во моє воспоминаніє"?

Словами: Сіє творите во моє воспоминаніє — Ісус Христос дав Апостолам власть переміняти хлїб в Його Тїло а вино в Його Кров.

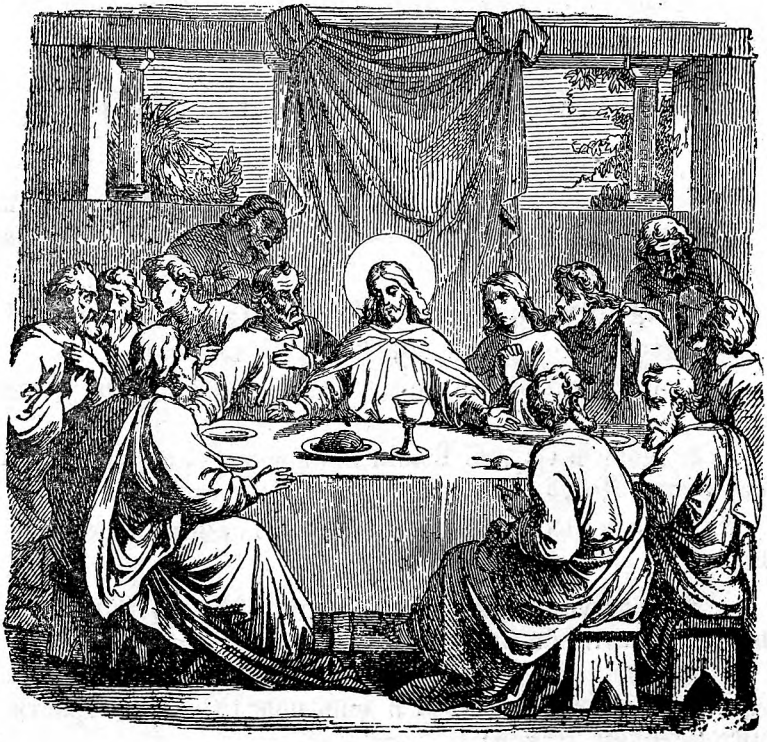

Установленє Нсьв. Евхаристії.

6. Коли сьвященики переміняють хлїб в тїло, а вино в кров Ісуса Христа?

Сьвященики переміняють хлїб в тїло, а вино в кров Ісуса Христа в часї Служби Божої.

О СЬВЯТІМ ПРИЧАСТІЮ.

1. Що то називаємо сьвятим Причастієм?

Сьвятим Причастієм називаємо приняте Тїла і Кро

ви Ісуса Христа в Найсьвятїйшій Тайнї Евхаристії.

2. Хто може приступати до сьв. Причастія?

До сьв. Причастія може приступати кождий католик, що не єсть в станї гріха тяжкого і єсть натще.

3. Що повинен зробити той католик, що поповнив тяжкий гріх, а хоче приняти сьв. Причастіє?

Католик, що поповнив тяжкий гріх, а хоче приступити до сьв. Причастія, має наперед висповідати ся, то єсть приступити до Тайни Покаяня.

4. Що робить той, що сьвідомо в станї гріха тяжкого приймає сьв. Причастіє?

Хто сьвідомо в станї гріха тяжкого приймає сьв. Причастіє, страшно зневажає Ісуса Христа — поповняє сьвятотатство.

5. Як часто можна приймати сьв. Причастіє?

Сьвяте Причастіє можна приймати лиш раз в дни, але в житю можна Його приймати частїйше, хотьби і щодня.

6. Що дїлає в нас сьвяте Причастіє?

Сьвяте Причастіє: —

1. зеднує нас як найтїснїйше з Ісусом Христом;
2. помножує в нас ласку осьвячуючу;
3. ослаблює наші злі склонности, а скріпляє в нас любов до Бога;
4. очищує нас від простительних гріхів і охоронює від тяжких;
5. єсть нам запорукою сьвітлого воскресеня і вічного щастя.

ЯК ПОВИННІ МИ ПОЧИТАТИ ІСУСА ХРИСТА В НАЙСЬВЯТЇЙШІЙ ТАЙНЇ ЕВХАРИСТІЇ?

1. Де переховує ся Найсьвятїйша Тайна Евхаристії?

Найсьвятїйша Тайна Евхаристії переховує ся в церквах на головнім престолї.

2. Як віддаємо честь Найсьвятїйшій Тайнї Евхаристії в церквї?

Словами: Сіе творите во моє воспоминаніе — Ісус Христос дав Апостолам власть переміняти хлїб в Його Тїло а вино в Його Кров.

Установленє Нсьв. Евхаристії.

6. Коли сьвященики переміняють хлїб в тїло, а вино в кров Ісуса Христа?

Сьвященики переміняють хлїб в тїло, а вино в кров Ісуса Христа в часї Служби Божої.

О СЬВЯТІМ ПРИЧАСТІЮ.

1. Що то називаємо сьвятим Причастієм?

Сьвятим Причастієм називаємо приняте Тїла і Кро

ви Ісуса Христа в Найсьвятїйшій Тайнї Евхаристії.

2. Хто може приступати до сьв. Причастія?

До сьв. Причастія може приступати кождий католик, що не єсть в станї гріха тяжкого і єсть натще.

3. Що повинен зробити той католик, що поповнив тяжкий гріх, а хоче приняти сьв. Причастіє?

Католик, що поповнив тяжкий гріх, а хоче приступити до сьв. Причастія, має наперед висповідати ся, то єсть приступити до Тайни Покаяня.

4. Що робить той, що сьвідомо в станї гріха тяжкого приймає сьв. Причастіє?

Хто сьвідомо в станї гріха тяжкого приймає сьв. Причастіє, страшно зневажає Ісуса Христа — поповняє сьвятотацтво.

5. Як часто можна приймати сьв. Причастіє?

Сьвяте Причастіє можна приймати лиш раз в дни, але в житю можна Його приймати частїйше, хотьби і щодня.

6. Що дїлає в нас сьвяте Причастіє?

Сьвяте Причастіє: —

1. зєднує нас як найтїснїйше з Ісусом Христом;
2. помножує в нас ласку осьвячуючу;
3. ослаблює наші злі склонности, а скріпляє в нас любов до Бога;
4. очищує нас від простительних гріхів і охоронює від тяжких;
5. єсть нам запорукою сьвітлого воскресеня і вічного щастя.

ЯК ПОВИННІ МИ ПОЧИТАТИ ІСУСА ХРИСТА В НАЙСЬВЯТЇЙШІЙ ТАЙНІ ЕВХАРИСТІЇ?

1. Де переховує ся Найсвятїйша Тайна Евхаристії?

Найсьвятїйша Тайна Евхаристії переховує ся в церквах на головнім престолї.

2. Як віддаємо честь Найсьвятїйшій Тайнї Евхаристії в церкві?

В церкві віддаємо честь Найсьвятїйшій Тайні Евхаристії в сей спосіб, що, коли переходимо попри головний престіл робимо глубокий поклін на знак нашого почитання Пресьвятої Евхаристії.

3. Що оказує Ісус Христос тим, що завсїгди перебуває в церкві у Найсьвятїйшій Тайні Евхаристії утаєний?

Ісус Христос, утаєний в Найсьвятїйшій Тайні Евхаристії тим, що перебуває завсїгди в церкві, оказує нам, що нас дуже любить ібагне, щоби ми Його відвідували в церкві і до Него молили ся.

О ТАЙНІ ПОКАЯНЯ.

1. Котра сьв. Тайна по Хрещеню єсть найбільше потрібна до спасеня?

По Хрещеню найбільше потрібною до спасеня єсть Тайна Покаяня.

2. Чому Тайна Покаяня єсть по Хрещеню найбільше потрібною до спасеня?

Тайна Покаяня єсть по Хрещеню найбільше потріб ною до спасеня тому, що лише через ню доступаємо у Господа Бога відпущеня гріхів (смертельних) тяжких і вічних кар.

3. Кому дав Ісус Христос власть відпускати гріхи і кари вічні?

Відпускати гріхи і кари вічні дав Ісус Христос власть Апостолам, а через них епіскопам і сьвященикам.

4. Що треба зробити, щоби одержати відпущенє гріхів?

Щоби одержати відпущенє гріхів, треба наперед пригадати їх собі, за них жалувати, постановити собі їх більше не робити, а опісля з них висповідати ся і наложену покуту сповнити.

а) ІСПИТ СОВІСТИ.

1. Як треба зачинати пригадувати собі гріхи?

Зачинати пригадувати собі гріхи треба молитвою о

поміч Сьвятого Духа:

"Царю небесний, Утїшителю, Душе істини, іже вездї сий і вся ісполняяй, сокровище благих і жизни подателю: прийди і всели ся в ни і очисти ни от всякія скверни і спаси Блаже, души наша."

2. Що треба робити по тій молитві?

а) Перед першою сповідию треба пригадувати собі гріхи від часу, коли ми пізнали, що то є гріх;

б) при дальших сповідях за час від послїдної важної сповіди.

3. Як пригадуємо собі гріхи?

Гріхи пригадуємо собі так:

1) Розважуємо по черзї заповіди Божі і церковні, також гріхи головні і наші щоденні обовязки та застановляємо ся в дусї, чи ми не грішили проти них мислию, мовою і дїлами або залишенєм доброго.

2) Єсли ми пригадали собі який гріх, зараз стараємо ся пригадати собі, кілько разів або як часто, де і з ким ми той гріх зробили.

4. Як можуть дїти найлекше пригадати собі гріхи?

Дїти можуть найлекше пригадати собі гріхи, коли розважуть, як заховували ся дома, в школї, в церкві, на улици чи денебудь на осібнім місци, чи то з ровесниками чи старшими чи молодшими.

5. Як називає ся пригадувати собі гріхи?

Пригадувати собі гріхи називає ся — іспит совісти.

(Гляди стор. 57.)

б) О ЖАЛЮ І ПОПРАВІ.

1. Що єсть у сьвятій Тайнї Покаяня найважнїйше?

Найважнїйшим у Тайнї Покаяня єсть жаль за гріхи.

2. Чому мусимо жаловати за гріхи і постановити собі більше їх не робити?

Мусимо жаловати за гріхи і постановити собі більше їх не робити, тому що інакше Господь Бог не простив би нам гріхів, ні вічних кар за них.

3. Що треба, щоби взбудити в собі жаль за гріхи?

Щоби взбудити в собі жаль за гріхи, треба сердечно

просити Ісуса Христа о ласку щирого жалю і роздумувати над тим, на яку кару ми собі заслужили гріхами і як дуже ми ними образили Бога.

4. За котрі гріхи повинні ми жаловати?

За всї гріхи ми повинні жаловати.

5. В який спосіб можна словами виразити Богу наш жаль за гріхи і постанову поправи?

Жаль за гріхи і постанову поправи можемо Богу виразити так: "Господи мій! Жалую з цїлого серця за всї мої гріхи, бо ними я образив Тебе, мого Найлїпшого Отця. Жалую за них, тому що я заслужив на справедливу кару. Прости менї, Отче небесний, я за Твоєю помочию щиро постановляю поправити ся і вже більше Тебе гріхами не ображати."

6. Який повинен бути жаль за гріхи?

Жаль за гріхи повинен бути:

1) внутрішний; 2) над всьо; 3) загальний; 4) надприродний.

7. Коли є жаль внутрішний?

Жаль є внутрішний, коли жалуємо за гріхи не лише словами, але і в серцю ними бридимо ся і щиро бажаємо, щоби ми їх нїколи не були сповнили.

8. Коли є жаль над всьо?

Жаль над всьо є тодї, коли уважаємо гріх найбільшим злом і ним більше бридимо ся, нїж кождим іншим злом.

9. Коли є жаль загальний?

Жаль є загальний, коли жалуємо за всї, а що найменше за всї смертні гріхи.

10. Коли є жаль надприродний?

Жаль є надприродний, коли жалуємо длятого:

1) що ми гріхами образили Бога, найвисше і найдоскональше єство;

2) що ми стали невдячні нашому Спасителеви, котрий терпів за наші гріхи тяжкі муки і смерть;

3) що ми утратили Божу ласку і небо, а заслужили собі на пекло і на інші кари;

4) що кождий гріх, як учить нас сьв. віра, є мерзкий перед Богом.

11. Кількоракий є надприродний жаль?

Надприродний жаль є двоякий: досконалий і недосконалий.

12. Коли є жаль досконалий?

Жаль є досконалий, коли жалуємо за гріхи длятого, що ми образили Бога, найвисше і найсовершеїйше добро і стали невдячні нашому Спасителеви.

13. Що одержуємо через досконалий жаль?

Через досконалий жаль одержуємо зараз, вже перед сповідию прощенє гріхів; але треба постановити собі висповідати ся їх як найскорше.

14. Коли є жаль недосконалий?

Жаль є недосконалий, коли ми жалуємо за гріхи тому, що ми через них втратили Божу ласку і небо, заслужили собі на пекло і на інші кари, або тому, що гріх, як учить нас сьв. віра, є дуже мерзкий перед Богом.

15. Що одержуємо через недосконалий жаль?

Через недосконалий жаль одержуємо прощенє гріхів, коли їх сповідаємо ся.

16. Коли є жаль лише природний?

Жаль є лише природний, коли жалуємо лише длятого, що через гріх потеріпли ми якусь шкоду ту на землї, на здоровлю, на чести або на майні.

17. Чи природний жаль є достаточний до прощеня гріхів?

Природний жаль не є достаточний до прощеня гріхів.

18. Коли треба збудити жаль в Тайнї Покаяня?

В Тайнї Покаяня треба збудити жаль перед сповідию або що найменше перед розрішенєм.

19. Що повинно доконче сполучити ся з жалем?

З жалем повинна доконче сполучити ся рішуча постанова поправи.

в) О СПОВІДИ.

1. Що робимо на сьвятій сповіди?

На сьвятій сповіди щиро перед сьвящеником визнаємо всї наші гріхи, котрі ми собі пригадали.

Молитва чемної дитини.

Отче я згрішив!
Навернене блудного сина.

2. Якою повинна бути сповідь?

Сповідь повинна бути:

1. Повна;
2. щира.

3. Коли є повна сповідь?

Сповідь є повна, коли сповідаємо ся із всїх гріхів, які ми собі пригадали і подаємо їх число і обставини, що зміняють рід гріха.

4. Коли є щира сповідь?

Сповідь є щира, коли себе так обвиняємо, як чуємо ся винними перед Богом, нїчого не замовчуємо, нї не зменчуємо.

5. Чи сповідь є важна, коли ми з власної провини не сповідаємо ся якого смертного гріха?

Коли з власної провини пр. з боязни, стиду, недбалости не сповідаємо ся якого смертного гріха, тоді сповідь є неважна і ми сповняємо ще новий смертний гріх, се є сьвятотатську сповідь.

6. Що треба робити, коли ми з власної провини затаїли смертний гріх?

Коли ми з власної провини затаїли смертний гріх треба: 1) висповідати ся з того гріха; 2) сказати в скільки сповідях ми замовчали той гріх; 3) повторити всі ті сповіди, в котрих ми замовчали сей гріх — се є зробити загальну сповідь; 4) сказати, скільки разів по таких сповідях принимали ми сьвяте Причастіє; 5) сказати, чи ми в тім часі принимали иньші сьв. Тайни.

7. Як маємо сповідати ся?

Саму сповідь відправляємо так: Приклякаємо, перехрестимо ся, і молимо ся: "Я грішний чоловік сповідаю ся Господу Богу Всемогучому, в Тройці Сьвятій Єдиному, Пречистій Дїві Марії, Божій Матери, всім Сьвятим і Тобі Отче духовний зі всіх моїх гріхів (при першій сповіди), котрими я согрішив (ла) від сьвятого Хрещеня аж по нинїшний день. (При дальших сповідях), котрими я согрішив (ла) від остатної сповіди аж по нинїшний день.

Боже милостив будь менї грішному (-ній) (бючи ся в груди), Боже очисти мене з гріхів і помилуй мя, без числа согрішив (-ла) я, прости менї Господи!"

Коли приклякнемо перед сьвящеником маємо зараз сказати: се є перша моя сповідь, або остатний раз сповідав (-ла) ся я тодї..... назначену покуту відправив (або нї) гріха не затаїв (або затаїв чому, коли і які) слїдуючими гріхами прогнївив (-ла) я Господа Бога.... (Тут говоримо наші гріхи). Як скінчимо говорити гріхи, то вже більше гріхів не пригадуємо собі, ще раз збудимо в собі жаль і рішучу постанову поправи словами: "Жалую щиро, що я моїми гріхами прогнївав (-ла) Бо-

га, найвисше і найліпше Добро, Котрого тепер над все люблю. Постановляю від тої хвилі щиро поправити ся, маю надію, що Бог простить менї сї гріхи, а Вас Отче духовний прошу о розрішенє і покуту, сли я сього достойний (-на)."

Тепер слухаємо уважно науки сьвященика, добре маємо затямити собі покуту, яку нам задає, щоби ми могли її точно і набожно сповняти.

Коли сьвященик говорить слова розрішеня, бємо ся в груди і кажемо, як перед сповідию: Боже милостив буди менї.... Відтак перехрестимо ся та відходимо на даний знак від сповідальниці і відмавляємо собі молитви по сповіди та иньші молитви.

Наука: — Без сталої борби, без стараня і пильности, ніколи не набудеш чесноти. Сторожи над собою і як би там другі собі поступали, ти таки не занедбуй ся. О стілько будеш поступати в добрім, о скілько будеш перемагати самого себе. (Наслїдуванє Христа.)

г) О ПОКУТІ.

1. Чому сьвященик накладає покуту на св. сповіди?

Сьвященик накладає нам на сьв. сповіди покуту тому, щоби ми відпокутували **кару**, котру мали би ми зносити тут на земли або в чистилищи і щоби ми поправили своє житє.

2. Як маємо сповнити наложену покуту?

Наложену покуту треба сповнити так, як єї сьвященик казав виповнити.

г) О ВІДПУСТІ.

1. Чого потребуємо, щоби нам були даровані або зменшені дочасні кари?

Щоби нам були даровані або зменшені дочасні кари, потребуємо відпусту. (Відпуст повний або частний).

2. Чого треба, щоби доступити відпусту?

Щоби доступити відпусту, треба:

1. бути в станї ласки осьвячуючої;
2. мати намір доступити відпусту;
3. сповнити всї услівя до відпусту.

5. О ЄЛЕОПОМАЗАНЮ.

1. Кому уділяють сьвященики Тайни Єлеопомазаня?

Сьвященики уділяють Тайни Єлеопомазаня всїм дорослим католикам, котрі тяжко занедужали.

2. Що одержують хорі в Тайнї Єлеопомазаня?

В Тайнї Єлеопомазаня хорі одержують відпущене гріхів повседневних, а часто і смертельних; чесноту терпеливости і відваги до поконаня покус, а часто і ласки подужаня зі слабости.

6. О СЬВЯЩЕНЬСТВІ.

На що установив Ісус Христос Тайну Сьвященства?

Тайну Сьвященьства установив Ісус Христос, щоби вірні мали сьвящеників, котрі би їм уділяли сьвятих Тайн, научали їх правд сьв. віри, правили Службу Божу і иньші Богослуженя.

7. О СУПРУЖЕСТВІ.

1. Що то єсть Тайна Супружества?

Тайна Супружества є то Тайна, в котрій дві вільні христіянські особи, муж і жена нерозлучно зєднюють ся і дістають від Бога ласку сповняти супружі обовязки вірно аж до смерти.

ЧАСТЬ ЧЕТВЕРТА.

О Молитві.

Чим єще, крім сьв. Тайн можемо одержати потрібні ласки від Бога?

Потрібні ласки від Бога можемо одержати єще молитвою.

1. Чому ми маємо молити ся?

Молити ся маємо тому:

1. що Ісус Христос виразно приказав молити ся і научив нас Своїм приміром молити ся;

2. бо без молитви не можемо одержати потрібних ласк, щоби праведно жити і витримати в добрім аж до смерти.

3. На що ми молимо ся?

Молимо ся на то, щоби:

1. Бога прославляти;

2. Йому дякувати;

3. Його просити о добродійства і ласки а передівсїм о прощенє гріхів.

4. Чи Бог завсїгди вислухує нас, коли ми о що молимо ся?

Бог завсїгди вислухує нас, коли молимо ся так, як треба.

Молимо ся так, як треба:

1. коли молимо ся о то, що причиняє ся до Божої слави і нашого спасенія;

2. коли молимо ся "в імя Ісуса", то є, коли покликуємо ся на заслуги Ісуса Христа.

3. коли молимо ся побожно, покірно і постійно.

6. Коли ми повинні молити ся?

Ісус Христос приказав молити ся завсїгди і не переставати, а передівсїм повинні ми молити ся:

1. рано і вечером;

2. перед їдою і по їдї;

3. перед працею і по праці;

4. в покусах;
5. у всіх потребах і нещастях.

7. Котра молитва є найліпша?

Найліпша молитва є та, що єї навчив нас сам Ісус Христос: Она є: Отче наш.... і Ангельський привіт: Богородице Дїво....

8. Як робимо знак хреста в нашім обрядї?

Складаємо три пальці до купи, два на долину, кладе мо руку на чоло і кажемо: во імя Отца, відтак кладемо руку на груди і кажемо: і Сина, відтак на праве рамя і кажемо: і сьвятого, відтак на лїве рамя і кажемо: Духа. Амінь. Другу руку тримаємо звичайно на грудях.

Мати Божа Неустаючої Помочи.

ПРИГОТОВАНЄ ДО СЬВ. СПОВІДИ.

Іспит Совісти.

Молитва перед іспитом совісти.
Царю небесний...

Взорець, після якого пригадуємо собі гріхи.

Передовсїм пригадую собі: Коли я сповідав (-ла) ся останний раз? Чи не замовчав (-ла) я смертного гріха? Чи я тоді щиро каяв (-ла) ся? Чи я точно сповнив (-ла) наложену покуту?

Відтак пригаду собі: Чи я молив (-ла) ся щоденно рано і вечер та чи молив (-ла) ся завсїди побожно? Чи я поводив (-ла) ся в церкві побожно? Чи я не божив (-ла) ся надармо, або на неправду, або в сумнїві? Чи я не проклинав (-ла) себе або других? Чи я не опустив (-ла) нарочно Служби Божої в неділю або сьвято? Чи я не спізняв (-ла) ся нарочно на Службу Божу? Чи я не злостив (-ла) ся на своїх родичів або старших, чи не відповідав (-ла) їм зухвало, чи не поводив (-ла) ся супроти них нечемно та чи не стидав (-ла) ся їх? Чи я молив (-ла) ся за своїх родичів і добродіїв, чи не робив (-ла) їм нарочно гризоти і смутку, та чи помагав (-ла) їм в потребі? Чи я не говорив (-ла) зле о родичах і старших? Чи я слухав (-ла) того, що менї родичі або старші дораджували і наказували, та чи не злостив (-ла) ся на них, як мене карали? Чи я не шкодив (-ла) собі на здоровлю тим, що неумірено їв (-ла), пив (-ла) або бавив (-ла) ся та чи не намавляв (-ла) других до неуміренности в їдї, питю або забавах? Чи я не лостив (-ла) ся, не сварив (-ла) ся, не бив (-ла) ся, не був (-ла) завзятий (-та), упертий (-та) і чи не говорив (-ла) або сьпівав (-ла) що поганого? Чи я не намавляв (-ла) других до завзятости, упертости або до яких нечемностий? Чи я не дивив (-ла) ся безстидно на своє тїло, або чи не приглядав (-ла) ся безстидно дру-

гим або не дивив (-ла) ся на безстидні образки? Чи я не бавив (-ла) ся безстидно сам (-а) або з другими? Чи я не зробив (-ла) нарочно шкоди в своїх річах або чи не видавав (-ла) на непотрібне гроший? Чи не дармував (-ла)? Чи я не зробив (-ла) якої шкоди другим та чи винагородив (-ла) її? Чи я не ошукав (-ла) кого в купні або продажи та чи винагородив (-ла) ту шкоду? Чи я не найшов (-ла) або не взяв (-ла) що чужого та не віддав (-ла) кому належало ся? Чи я не говорив (-ла) неправди та чи не обмовляв (-ла) або оклеветував (-ла)? Чи я не прислухував (-ла) ся з приємностию обмовам? Чи я не був (-ла) облудним (-ою) або чи не робив (-ла) сплетень? Чи я постив (-ла) в приказаних днях? Чи я не був (-ла) зарозумілий (-ла) та чи не погорджував (-ла) другими? Чи я не тїшив (-ла) ся з нещастя других, або чи не сумував (-ла), коли їм добре вело ся? Чи я не був (-ла) лїнивий (-ва) до молитви, до Богослужень або до сповнюваня моїх обовязків? Чи я не помагав (-ла) грішити другим або чи не хвалив (-ла) їх за се, що вони грішили?

Тепер пригадую собі, кілько разів я сповнив (-ла) який гріх, коли, де і як? А особливо пригадую собі яким гріхом я грішу найчастїйше? Відтак жалую щиро, що я тими гріхами погнівав (-ла) Бога та постановляю собі рішучо поправити ся. Доперва тоді, коли я сповню то все, йду до сьвятої сповіди, а по сповіди відпокутовую мої гріхи.

ДОДАТОК.

1. Чи всї люди на сьвітї вірують у ті правди, що є в тім Катехізмі?

Нї. Тілько католики тримають ті правди.

2. Що то є католики?

Католики то люди, котрі вірують в Бога Ісуса Христа, належать до Єго католицькоі Церкви і живуть так, як католицька Церков учить.

3. Що то значить: католицький?

Католицький значить: розширений по цїлім сьвітї.

Апостол Руси сьв. Андрей Первозванний.

Розпятє.

4. Чи католицька віра розширена по цїлім сьвітї?

Так. Триста мілїонів живучих людий визнає ту саму віру, що еї голосив Ісус Христос і сьвята католицька Церков все подає до вірованя.

5. А яку віру мають решта людий на сьвітї?

Решта людий є або християни або погани.

6. Чи не всї християни вірують в Ісуса Христа, як католики?

Не всї християни вірують в науку Ісуса Христа так, як Він єї голосив і своїй Церкві казав подавати. Тілько Християни-католики вірують всьо, що Ісус Христос учив, а иньші позмінювали Єго науку.

7. Що то є погани?

Погани то люди, що не вірують в правдивого Бога.

8. Котрі християни позмінювали науку Ісуса Христа і через то не мають правдивої віри?

Їх є дуже много. Ті, що з ними здибаємо ся, то є: протестанти і схізматики або православні.

9. Чи віра протестантів і схізматиків є правдива?

Нї. Віра протестантів і схізматиків є фалшива, бо они не всьо тримають так, як Ісус Христос учив.

10. Хто може і має нам сказати, чи віра є добра, чи зла?

Тілько католицька Церков може нам сказати, котра віра добра, бо єї стереже Дух сьвятий і Ісус Христос є все з нею, отже она одна не може помилити ся.

11. Чи поза католицькою вірою може бути яка друга віра правдива?

Нї, се неможливо. Правда є лише одна, а она є в Католицькій Церкві. Всї инші віри мають або тілько троха правди, а решту фалшу, або є зовсїм фалшиві.

12. Яку віру визнають Русини?

Русини визнають правдиву віру католицьку.

13. Чи наша віра є та сама, що єї мають католики Поляки, Французи, Айриші і иньші?

Так, віра є та сама. Всї належимо до тої самої католицької Церкви і учимо ся того самого катехізму.

14. Чи є яка рїжниця межи нами?

Є рїжниця, але не в вірі, тілько в обряді.

15. Що то є обряд?

Обряд то є звичаї і зверхні форми, що їх видимо, або чуємо в церковних богослуженях нпр. вигляд дому

Божого, убраня сьвящеників при відправах, мова, сьпів, календар, знак хреста, пости і т. д.

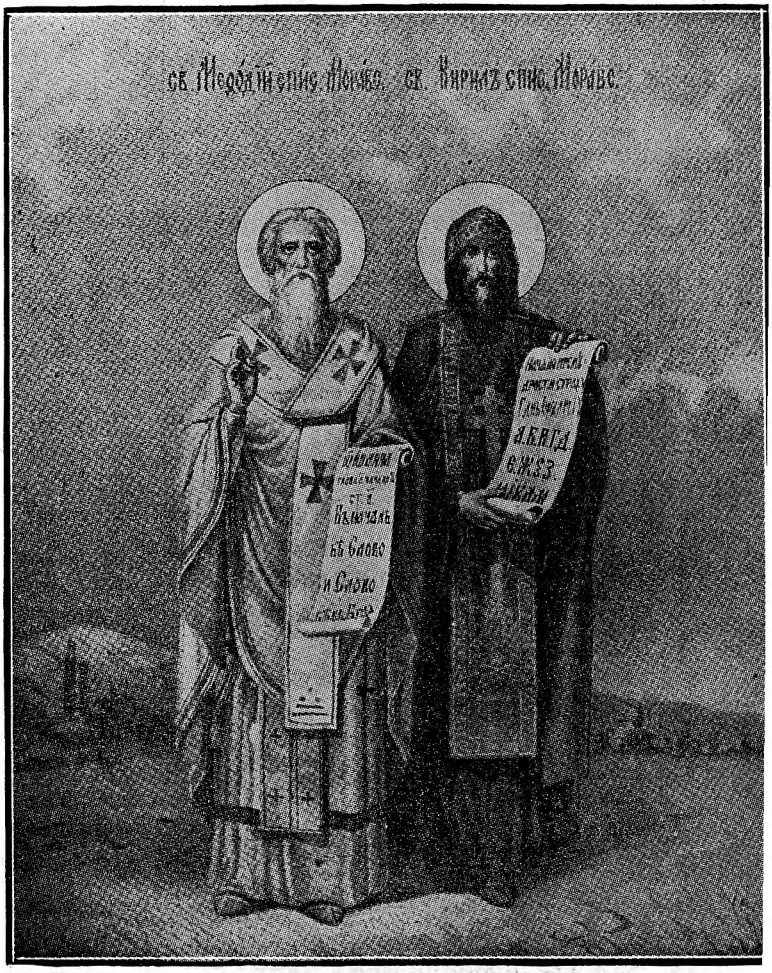

Словянські Апостоли: сьв. Кирил і Методий.

16. Як називає ся наш обряд?

Наш обряд називає ся руський, греко-католицький Руський, бо мова в церкві є стара руська мова, а грець-

кий, бо ми Русини приняли церковні звичаї від Греків разом з вірою католицькою.

17. Як називає ся обряд других католиків?

Обряд других католиків називає ся римо-католицьким, або латинським, бо они приняли звичаї з Риму і відправляють богослуженя в латинській мові.

18. Чи можна віру зміняти?

За нїщо в сьвітї не можна віри зміняти, бо без віри не можна подобати ся Богу і без віри то так, як без очий не знати, куда йти, що робити, що добре, а що зле.

19. Чи можна обряд зміняти?

Також не можна. Церков сьвята жадає, щоби кождий в своїм обрядї хвалив Бога і обряд свій тримав чистий.

КОНЕЦЬ БОГУ СЛАВА!

Молитви Щоденні.

ПО СТАРОСЛАВЯНСЬКИ.

Знакъ св. хреста.

† Ѣ҃ъ и҃мѧ Ѻ҃тца, и҃ Сы҃на, и҃ свѧтагѡ Дх҃а, ѧмі́нь. 3 разы.

Молитва.

Молі́твами свѧты́хъ Ѻ҃тє́цъ на́шихъ, Го́споди Іи҃сѹ҃се Хр҃істе́, Бо́же на́шъ, поми́луй на́съ.

Сла́ва тебѣ́ Бо́же на́шъ, сла́ва тебѣ́

Молитва до Св. Духа.

Царю́ небе́сный, Оу҃тѣ́шителю, Дх҃ше и҃стины, и҃же вездѣ́ сы́й, и҃ всѣ́мъ и҃сполня́ѧй, сокро́вище благи́хъ и҃ жи́зни пода́телю прі́иди и҃ всели́сѧ въ ны́, и҃ ѻ҃чи́сти ны́ ѿ всѣ́кїѧ скве́рны, и҃ спаси́ Бла́же дх҃шы на́шѧ.

Трисвятое.

† Свѧты́й Бо́же, свѧты́й крѣпкі́й, свѧты́й безсме́ртный, поми́луй на́съ. 3 разы.

Сла́ва Ѻ҃тцѹ҃, и҃ Сы́нѹ, и҃ свѧто́мѹ Дх҃ѹ, и҃ ны́нѣ и҃ прі́сно, и҃ во вѣ́ки вѣко́въ, ѧмі́нь.

Молитва до Пресвятои Тройцѣ.

Пресвѧта́ѧ Тро́йце поми́луй на́съ, Го́споди ѻ҃чи́сти грѣхи́ на́ша, Влады́ко прости́ беззако́нїѧ на́ша, Свѧты́й посѣти́ и҃ и҃сцѣли́ не́мощи на́ша, и҃́мене твоегѡ̀ ра́ди.

Гóсподи помúлуй. 3 разы.

† Слáва Óтцу, и Сы́ну, и свято́му Дýху, и ны́нѣ и прúсно, и во вѣки вѣко́въ, а́мúнь.

Молитва Господня.

Óтче на́ш, и́же е́си на небесѣ́хъ, да святúтся и́мя твое́, да прiи́детъ ца́рствiе твое́, да бу́детъ во́ля твоя́, я́ко на небеси́ и на земли́, хлѣ́бъ на́ш насу́щный да́ждь на́мъ дне́сь, и óстави на́мъ до́лги на́ша, я́коже и мы́ óставля́емъ должнико́мъ на́шымъ, и не введи́ на́съ во и́скушéнiе, но и́збави на́съ ѿ лука́ваго, а́мúнь.

Гóсподи помúлуй. 3 разы.

† Слáва Óтцу и Сы́ну, и свято́му Дýху, и ны́нѣ и прúсно и во вѣки вѣко́въ, а́мúнь.

Поклóнъ Iисусу Христу.

† Прiидúте поклони́мся Царе́ви на́шему Бо́гу.

† Прiидúте поклони́мся Хрiсту́ Царе́ви на́шему Бо́гу.

† Прiидúте поклони́мся и припадéмъ къ са́мому Го́споду Iису́су Хрiсту́, Царе́ви и Бо́гу на́шему.

Псаломъ пятьдесятый.

Помúлуй мя Бо́же по вели́цѣй мúлости твое́й, и по мно́жествѣ щедро́тъ твои́хъ óчисти безза́конiе мое́.

Найпа́че óмый мя ѿ беззако́нiя моегѡ, и ѿ грѣ́ха моегѡ óчисти мя.

Я́ко беззако́нiе мое́ а́зъ зна́ю, и грѣ́хъ мо́й предомно́ю е́сть вы́нъ.

Тебѣ́ е́дино́му согрѣши́хъ, и лука́вое предъ тобо́ю сотвори́хъ, я́ко да óправди́шися въ словесѣ́хъ твои́хъ, и побѣди́ши внегда́ суди́ти ти.

Се́ бо въ беззако́нiихъ зача́тъ е́смь, и въ грѣсѣ́хъ роди́ мя ма́ти моя́.

Сѣ бо йстинѕ возлюбйлъ ѣсй, безвѣ́стнаѧ й та̑йна́ѧ премѫ́дрости твоеѧ ѩ̑вйлъ ми ѣсй.

О̑кропи́ши. мѧ ѵ́ссѡпомъ й о̑чи́щюсѧ, о̑мы́еши мѧ, й па́че сне́га ѡ̑бѣлю́сѧ.

Слы́ху моемѫ да́си ра́дость й весе́лїе: возра́дѫютсѧ ко́сти смире́нныѧ.

О̑врати́ лице́ твоѣ́ ѿ грѣ́хъ мои́хъ, й всѧ́ безза́ко́нїѧ моѧ̑ о̑чи́сти.

Се́рдце чи́сто созижди́ въ мнѣ́ Бо́же, й дх҃ъ пра́въ о̑бнови́ въ ѡ̑тро́бѣ мое́й.

Не ѿве́ржи мене́ ѿ лица̀ твоего́̀, й дх҃а твоего́̀ свѧ́та́го не ѿими́ ѿ мене́.

Возда́ждь ми ра́дость спасе́нїѧ твоего́̀, й дх҃омъ влады́чнымъ ѡ̑тверди́ мѧ.

Навчѫ́ безза́ко́нныѧ пѫтемъ̀ твои́мъ, й нечести́вїи къ тебѣ́ о̑брата́тсѧ.

Изба́ви мѧ ѿ кровей Бо́же, Бо́же спасе́нїѧ моего́̀, возра́дѫетсѧ ѩ̑зы́къ мо́й пра́вдѣ твое́й.

Го́споди ѡ̑стнѣ́ мои́ ѿве́рзеши, й ѡ̑ста̀ моѧ̑ возвѣ́ста́тъ хвалѫ̀ твою̀.

Йко а̑ще бы восхотѣ́лъ ѣсѝ же́ртвы, да́лъ бы́хъ ѡ̑бы: всесожже́нїѧ не благоволи́ши.

Же́ртва Бо́гу дх҃ъ сокрѫше́нъ, се́рдца сокрѫше́нна й смире́нна Бо́гъ не ѡ̑ничижи́тъ.

О̑блажи́ Го́сподѝ благоволе́нїемъ твои́мъ Сїо́на й да созижди́тсѧ стѣ́ны Іерусали́мскїѧ.

Тогда̀ благоволи́ши же́ртвѫ пра́вды, возноше́нїе й всесожига́емаѧ: тогда̀ возложа́тъ на о̑лта́рь твой телцы̀.

Символъ вѣры.

1. Вѣ́рую въ ѥ̑ди́наго Бо́га О̑тца̀, вседержи́теля, творца̀ не́ба й земли́, ви́димыхъ же всѣ́хъ й неви́димыхъ.

2. И̑ въ ѥ̑ди́наго Го́спода Іи҃са Хрїста̀, Сы́на Бо́жїѧ ѥ̑диноро́днаго, ѿ О̑тца̀ рожде́ннаго пре́жде всѣ́хъ вѣ́къ.

Свѣта ѿ свѣта, Бога йстинна ѿ Бога йстинна, рождéнна, не сотворéнна, єдиносѹщна Ѻтцѹ, ймже всѧ бы́ша.

3. Насъ дѣлѡ человѣкъ и нáшегѡ рáди спасéнїѧ, сшéдшаго съ небесѣ, и воплотúвшагосѧ ѿ Дѹха свáта и Марíи Дѣвы, и вочеловѣчúвшасѧ.

4. Распáтаго же за ны при понтíйстѣмѣ Пїлáтѣ, и страдáвша, и погребéнна.

5. И воскрéсшаго въ трéтїй дéнь по писáнїемъ.

6. И возшéдшаго на небесá, и сѣдáщаго ѻдесны́ю Ѻтцá.

7. И пáки грядѹщаго со слáвою сѹдúти живы́мъ и мéртвымъ, єгѡ́же цáрствїю не бѹдетъ конца́.

8. И въ Дѹхá свáтаго, Гóспода животворя́щаго, йже ѿ Ѻтцá и Сы́на йсходя́щаго, йже со Ѻтцéмъ и Сы́номъ споклани́ема и сослáвима, глаго́лавшаго проро́ки.

9. Въ єдúнѹ, свáтѹю, собóрнѹю и апóстолскѹю Цéрковь.

10. Йсповѣ́дѹю єдúно крещéнїе во ѻставлéнїе грѣхѡ́въ.

11. Чáю воскресéнїѧ мéртвыхъ,

12. И жúзни бѹдѹщагѡ вѣка. Ами́нь.

Молитва покаянна.

Ѻслáви, ѻстáви, ѻтпѹсти Бóже всѧ согрѣшéнїѧ нáша, вóльнаѧ и невóльнаѧ, йже въ слóвѣ и въ дѣлѣ, йже въ вѣдѣнїи и невѣдѣнїи, йже въ ѹмѣ́ и въ помышлéнїи, йже въ днú и въ нощú: всѧ мнѣ прости́ йко блáгъ и человѣколю́бецъ.

Молитвы до Пресвятои Богородицѣ.

Богороди́це Дѣво, рáдѹйсѧ Бла́говѣщенна Марíе, Гóспод съ тобóю, благословéнна ты въ женáхъ, и благословéнъ плóдъ чрéва твоегѡ: йко родúла єсú Хрїста Спáса дѹшáмъ нáшымъ.

Достóйнѡ єстъ йко воúстинѹ, блажúти тѧ Богороди́цѹ присноблажéннѹю и пренепорóчнѹю, и Мáтерь Бóга нáшегѡ:

честнѣйшую Херувимъ и славнѣйшую безъ сравненія Серафимъ безъ истлѣнія Бога Слова рождшую, сущую Богородицу тя величаемъ.

Подъ твою милость прибѣгаемъ, Богородице Дѣво, молитвъ нашихъ не презри въ скорбехъ, но отъ бѣдъ избави насъ, единая чистая и благословенная.

Преславная приснодѣво, Маріе, Мати Христа Бога нашего, пріими молитвы наша и донеси Сыну твоему и Богу нашему, да спасетъ и просвѣтитъ тебе ради душы наша.

Молитва до св. Ангеловъ.

Вся небесныя Силы, святіи Ангели и Архангели, молите Бога о насъ грѣшныхъ.

Молитва до всѣхъ Святыхъ.

Святіи славніи и всехвальніи Апостоли, Пророцы и Мученицы и вси Святіи, молите Бога о насъ грѣшныхъ.

Поклонъ Пресвятой Троицѣ.

Упованіе нам Отецъ, прибѣжище наше Сынъ, и покровитель намъ есть Духъ святый: Троице святая, Боже нашъ, слава тебѣ.

Молитва мытарева.

Боже, милостивъ буди мнѣ грѣшному.
Боже, очисти грѣхи моя, и помилуй ма.
Безъ числа согрѣшихъ, прости ма Господи.

ПО УКРАЇНСЬКИ.

† Во імя Отця і Сина і Сьвятого Духа, амінь. 3 р.

За молитвами сьвятих Отців наших, Господи Ісусе Христе, Боже наш, помилуй нас.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Молитва до сьвятого Духа.

Царю небесний, Утїшителю, Духу правди, котрий всюди еси і всьо виповняєш, скарбе добра і житя подателю, прийди і всели ся в нас і очисти нас від всякої скверни і спаси, Благий, душі наші.

Молитви до Пресьвятої Тройцї.

† Сьвятий Боже, Сьвятий кріпкий, Сьвятий безсмертний, помилуй нас. 3 р.

Слава Отцю і Сину і Сьвятому Духу і нинї і завсїди і во віки віків. Амінь.

Пресьвятая Тройце, помилуй нас; Господи очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконя наші; Сьвятий посїти і ісцїли немощі наші, задля імени Твого.

Господи помилуй. 3 р.

Слава Отцю і Сину і Сьвятому Духу, і нинї і завсїди і во віки віків. Амінь.

Господня молитва.

Отче наш, котрий єси на небесах; — нехай сьвятить ся імя Твоє; — нехай прийде царство Твоє; — нехай буде воля Твоя, як на небі і на земли; — хлїб наш насущний дай нам днесь; — і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; — і не введи нас у спокусу; — но свободи нас від лукавого. — Амінь.

Господи помилуй. 12 р.

Слава Отцю і Сину і Сьвятому Душу, і нинї і завсїди і во віки віків. Амінь.

† Прійдїте, поклонїм ся Цареви нашому Богу.

† Прийдїте, поклонїм ся Христу Цареви нашому Богу.

† Прийдїте, поклонїм ся і припадїм до самого Господа Ісуса Христа, Царя і Бога нашого.

Псалом 50.

Помилуй мене Боже по великому милосердю Твому і по многотї щедрот Твоїх очисти беззаконнє моє.

Найпаче омий мене з беззаконня мого і з гріха мого очисти мене.

Бо беззаконнє моє я знаю і гріх мій переді мною єсть заєдно.

Тобі єдиному я согрішив і перед Тобою зло вчинив, щоби оправдив ся єси в словах Твоїх і побідив, коли Тебе судити муть.

Се бо я в беззаконнях зачатий і в гріхах родила мене мати моя.

Се бо Ти правду полюбив єси, незвістні і тайні правди премудрости Твоєї явив єси менї.

Окропивши мене іссопом і очищу ся, омиєш мене і білїйшим снїгу стану.

Слухови мойому даси радість і веселість; зрадїють кости смиренні.

Відверни лице Твоє від гріхів моїх і всї беззаконня мої очисти.

Серце чисте учини в менї Боже і Дух правий обнови в утробі моїй.

Не відкинь мене від лиця Твого і Духа Твого Сьвятого не відойми від мене.

Верни менї радість спасеня Твого і Духом владичним утверди мене.

Вкажу беззаконним дороги Твої і нечестиві до Тебе навернуть ся.

Свободи мене від кровавих дїл Боже, Боже спасеня мого і радїти буде язик мій справедливости Твоїй.

Господи уста мої отвориш і уста мої сповістять хвалу Твою.

Бо колиб схотїв єси жертви, я дав би; цїлопаленю не будеш рад.

Жертва Богу дух сокрушен: серцем сокрушеним і смиренним Бог не погордить.

Ущасливи Господи ласкою Твоєю Сион і нехай здвигнуть ся стїни єрусалимські.

Тодї рад будеш жертві справедливости, приносови і цїлопаленям, тодї положать на вівтар Твій телцїв.

Символ віри.

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя, творця неба і землї і всего що видимо і невидимо.

І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого єдинородного, від Отця родженого раньше всїх вікiв. Сьвітло від сьвітла, Бога правдивого від Бога правдивого, родженого не сотвореного, єдиносущного з Отцем, через котрого всьо стало ся.

— Що для нас людий і для нашого спасеня зійшов з небес і приняв тїло від Духа Сьвятого і Марії Дїви, і став чоловіком.

Що був розпятий за нас при Понтійсьтім Пилатї, страдав і був погребаний.

І воскрес в третий день, як було писано.

І взнїс ся на небеса і сидить праворуч Отця.

І вдруге прийде зі славою судити живих і мертвих, а Єго царству не буде кінця.

І в Духа Сьвятого, Господа животворящого, що від Отця і Сина походить, котрому з Отцем і Сином однаковий поклін і однакова слава, котрий говорив пророками.

В єдину, сьвяту, соборну і апостольську Церков.

Ісповідую єдине хрещенє на відпущенє гріхів.

Жду воскресеня мертвих.

І житя будучого віка. Амінь.

Покаянна молитва.

Ослаби, прости, відпусти, Боже, прогрішеня наші, добровільні і недобровільні, в слові і ділі, відомі і невідомі, в умі і помислі, в день і в ночи; всьо нам прости, яко благий і человіколюбець.

Молитви до Пресьв. Богородиці.

Богородице Дїво, радуй ся повна ласки Маріє, Господь з Тобою; благословена Ти між женами і благословений плід утроби Твоєї; бо Ти родила єси Христа Спаса, Освободителя душам нашим.

Достойно справдї єсть славити Тебе Богородицю, всеблаженну і пренепорочну і Матїр Бога нашого. Чеснїйшу Херувимів і незрівнано славнїйшу Серафимів, що без зотлїня родила Бога Слово, правдиву Богородицю, Тебе величаєм.

Під Твою милість прибігаєм Богородице Дїво, молитвами наши ми в журбах не горди, а від бід свободи нас єдина чиста і благословена.

Преславна Вседїво Маріє, Мати Христа Бога нашого, прийми молитви наші і донеси їх Сину Твому і Богу нашому, щоби спас і просьвітив задля Тебе душі наші.

Молитва до сьвятих Ангелів.

Всї небесні Сили, сьвяті Ангели і Архангели, молїть Бога за нас грішних.

Молитва до всїх Сьвятих.

Сьвяті славні і всехвальні Апостоли, Пророки, Мученики і всї Сьвяті, молїть Бога за нас грішних.

Величаня пресьвятої Тройцї.

Уповане наше Отець, прибіжище наше Син, покровитель наш Дух Сьвятий; Тройце Сьвята, Боже наш, слава Тобі.

Митарева молитва.

Боже, будь милостивий менї грішному (ій).

Боже, очисти гріхи мої і помилуй мене.

Без числа согрішив (ла) прости менї Господи.

† Во імя Отця, і Сина, і Сьвятого Духа. Амінь. 3 р.

Молитва перед сьвятим Причастиєм: — Вірую Господи і визнаю, що ти поправдї єси Христос, Син Бога живого, що прийшов у сьвіт грішників спасти, а з них перший (а) єсьм я.

Вечери твоєї тайної нині, Сину Божий, учасником (цею) мене вчини, бо ворогам твоїм тайни не повім, ані цїлованя Тобі не дам як Юда, але як розбійник взиваю до Тебе:

Помяни мене Господи, коли прийдеш у царстві Твоїм.

Помяни мене Владико, коли прийдеш у царстві Твоїм.

Помяни мене Сьвятий, коли прийдеш у царстві Твоїм.

Най не в суд анї на осудженє не буде менї причастиє Твоїх Тайн, Господи, но на ісцїленє душі і тїла мого.

Боже, будь милостив менї грішному (ій).

Боже, очисти гріхи мої і помилуй мене.

Без числа згрішив (ла) я, прости менї Господи.

Молитва віри: — О мій Боже! Вірую як найсильнїйше у всьо, що Ти обявив і через католицьку Церков подаєш до віруваня, бо Ти є вічна і непомильна правда.

Молитва надії: — О мій Боже! Надїю ся напевно, що задля заслуг Ісуса Христа доступлю у Тебе прощеня гріхів, ласки і вічного спасеня, бо Ти є всемогучий, наймилосернїйший і найвірнїйший.

Молитва любови: — О мій Боже! Люблю Тебе з цїлого серця і над все, бо Ти є найвисше і найлїпше Добро і мій найлїпший Добродїй. Задля Тебе люблю також мого ближнього як себе самого (у), бо Ти сотворив єго на свій образ і подобу.

Короткі заяви віри, надії і любови: — Вірую в Тебе, о мій Боже, яко в відвічну Правду. Надїю ся на Тебе, о мій Боже, яко на безконечне Милосердиє. Люблю Тебе, о мій Боже, яко найдоскональше і любови найгіднїйше Добро.

Молитва до Ісуса: — Ісусе, Сину Божий, помилуй нас, Ісусе, милосердия! Се я (Н. Н.) для заявленя Тобі моєї вдячности, найдорозший мій Ісусе і для винагороди Тобі за всї мої невірности, віддаю Тобі моє серце і посьвячую ся Тобі цїлий (а) і постановлюю за Твоєю помочию вже більше не грішити. Амінь. Слава Ісус Христу — Слава на віки.

Молитва до пресьвятої Родини: — Ісусе, Маріє і Йосифе, будь те зі мною в послїдній хвилї мого сконаня. Ісусе, Маріє і Йосифе, нехай моя душа вийде з Вами в супокою. Амінь.

Молитва до Преч. Дїви непорочно зачатої: — О Маріє, непорочно зачата, моли ся за нами, що прибігаєм до Тебе. Через Твоє сьвяте і непорочне зачатє, о Пресьвята Дїво Маріє, очисти серце, тїло і мою душу.

Молитва до сьвятого Ангела хоронителя: — Сьвятий Ангеле, хоронителю мій! Ти завсїди при менї стій! Як в день так в ночи,

будь менї до помочи. Сьвятий Ангеле Хоронителю, стережи мене.

Молитва до сьв. сьвященомученика Йосафата: — О сьвятий сьвященомучениче Йосафате, моли Бога за нас грішних.

Молитва перед їдою: — Господи Ісусе Христе Боже, молитвами Пречистої Своєї Матери і всїх Сьвятих, благослови сесю страву, якою нас обдарила Твоя ласка і дай нам заєдно Тебе величати з безначальним Отцем і Пресьвятим Духом по всї днї нашого житя. — Амінь.

Молитва по їдї: — Дякую Тобі Христе Боже, що Ти накормив нас Своїми земними дарами. Не лиши нас і небесного Свого царства і як колись Ти, Спасе, прийшов між Своїх учеників, даючи їм супокій, так прийди нинї і між нас і спаси нас. Амінь.

Молитва перед працею: — О мій Господи Боже! Всьо, що думати, говорити і робити му, най буде на Твою славу і моє спасенє. Боже допоможи!

Молитва по працї: — Дякую Тобі Боже за поміч. Най ся робота вділе Тобі на славу а менї на спасенє.

Молитва в покусї: — Пречиста Дїво, моя Мати, борони мене! Сьвятий Ангеле Хоронителю, стережи мене!

Молитва в прикрости: — О мій Ісусе! Як Ти жертвував свої прикрости небесному Отцю, так і я жертвую Тобі свою прикрість Серце Ісуса, ратуй мене!

Посьвята рано: — Мої гадки, слова і дїла жертвую Тобі Боже на славу. О, Маріє, моя Мати! Я жертвую ся Тобі нинї цїлий (а), а в доказ сего жертвую Тобі мої очи, уши, уста і серце. Хочу бути цїлий (а), Твоїм (єю) і тому, о найлїпша Мати, борони мене і стережи як своєї річи і власности. Богородице Дїво...

Посьвята в вечер: — О мій Боже! Прости менї всї гріхи, а душам помершим дай вічний супокій. О Маріє, моя Мати, памятай, що я Твій (Твоя) і тому борони мене і стережи як своєї річи і власности. Ісусе, тихий і покірного серця, здїлай моє серце після серця Твого. Амінь.

ДЕ ЩО Э В КАТЕХІЗМІ.

Сторона

Введенє 5

I. О ВІРІ: —

1. Що маємо вірити 6
2. О Бозї 8
3. О сотвореню сьвіта. 9
4. О ангелах 9
5. О людях 11
6. О Спасителю Ісусї Христї 14
Публичне житє Ісуса Христа 16
Мука і смерть Ісуса Христа 18
О воскресеню Ісуса Христа 21
Вознесенє на небо і другий прихід Іс. Христа 21
7. О Сьвятім Дусї 22
8. О Пресьвятій Тройцї 22
9. О Католицькій Церкві 23
На що є Церков 25
О членах Церкви 25
О Духовім сполученю сьвятих 25
10. Послїдні річи: смерть, суд, небо, пекло 26

II. О ХРИСТІЯНСЬКІЙ ЛЮБОВИ І ЗАПОВІДЯХ: —

1. О христіянській любови 29
2. Як маємо любити себе і других 29
3. О заповідях Божих 30
4. О заповідях церковних 35
5. О христіянській праведности 36
Стережи ся злого 36
О грісї 36
Твори добре 38

III. О ЛАСЦЇ БОЖІЙ: —

О тім чого нам найбільше треба 40
О сьвятих Тайнах 40
О сьвятих Тайнах зокрема 41
1. Хрещенє 41
2. Миропомазанє 42
3. Нсьв. Евхаристія 43
О сьв. Причастію 44
4. Покаянє 46
а) Іспит совісти 46
б) О жалю і поправі 47
в) О сповіди 50
г) О покутї 52
ґ) О відпустї 52
5. Єлеопомазанє 53
6. Сьвященство 53
7. Супружество 53

IV. О МОЛИТВІ: — 54
Приготованє до сповіди 56
Додаток 58
Молитви по старославянськи 62
Молитви в народній мові 67